



UDLANDSOPHOLD OG SPROG

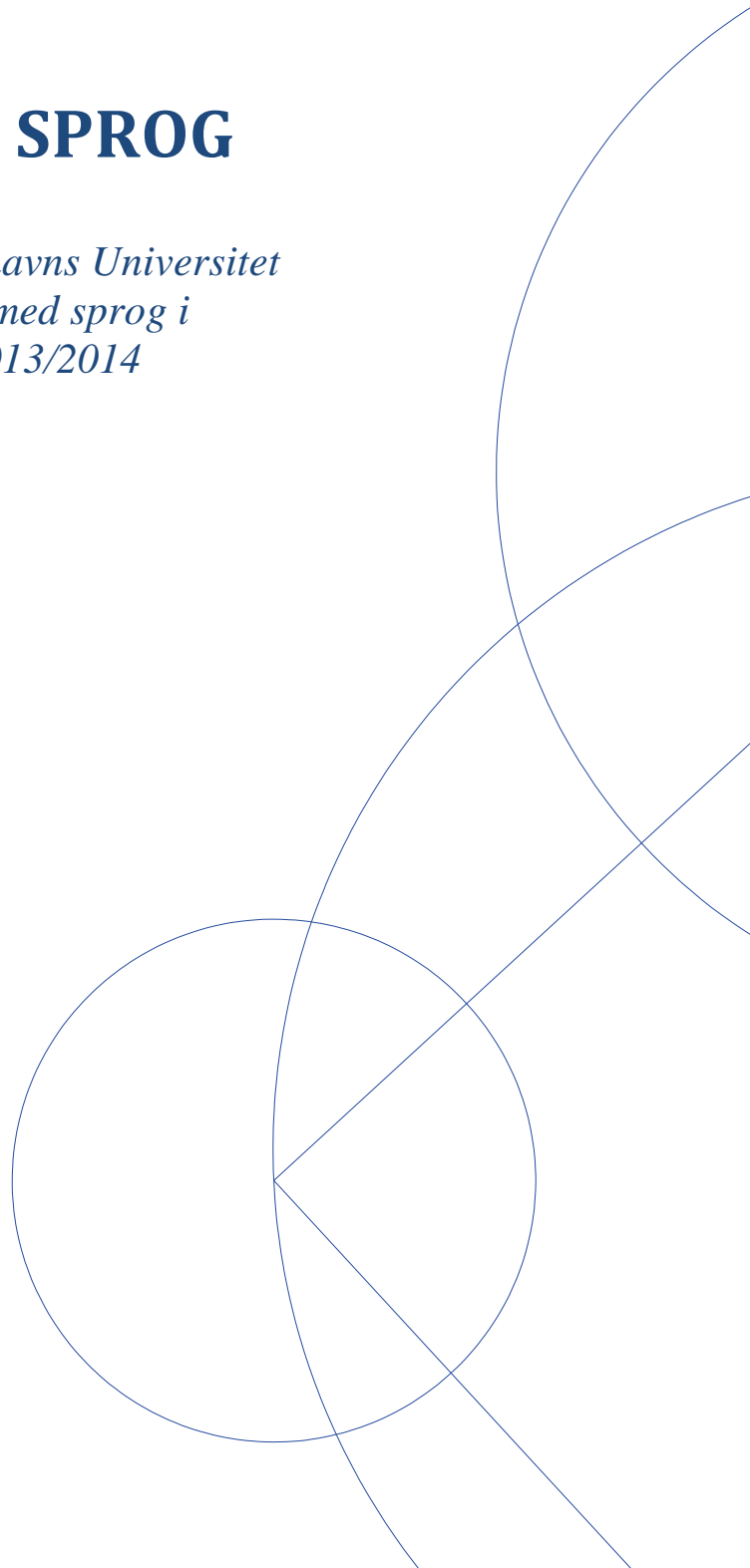
*En spørgeskemaundersøgelse på Københavns Universitet
om studerendes behov for og erfaringer med sprog i
relation til udlandsophold i studieåret 2013/2014*

Af

Marta Kirilova & Karsten Schou

Med bidrag fra stud.mag. Anne Marie Dyrberg

HVILKE SPROG TIL HVILKE STUDERENDE?
Undersøgelser ved Sprogstrategisk satsning



Indhold

RESUMÉ	2
1. INDLEDNING	3
1.1. Behovsafdækning	3
1.2. Metode	4
1.3. Teknisk afvikling	5
1.4. Biodata	5
1.5. Opsummering af biodata	8
Analyse og præsentation af hovedresultater	9
2. SEKTION A: Sprogkurser og sprogtest	9
2.1. Sommersprogkurser	9
2.2. Andre sprogkurser og sprogtest	15
2.3. Online sprogkurser	19
2.4. Sektion A: Opsummering	20
3. SEKTION B: Udlandsophold	22
3.1. Generelle spørgsmål til udlandsopholdet	22
3.2. Spørgsmål til sprogbrug under udvekslingsopholdet	24
3.2.1. Uddybende spørgsmål til sprogbrug i forskellige situationer	29
3.3. Spørgsmål til praktikophold i udlandet	29
3.4. SEKTION B: Opsummering	30
4. SEKTION C: Udfordringer ved brug af fremmedsprog	31
4.1. Sprogkompetencer og sprogfærdigheder	31
4.2. Sproglige vanskeligheder	31
4.3. Generelle kommentarer om behov for sprogfærdigheder	34
4.4. SEKTION C: Opsummering	36
5. KONKLUSIONER	38
6. EMNER FOR VIDERE UNDERSØGELSER	39
6.1. Sommersprogkurser	39
6.2. Sprogkompetencer og udlandsophold	39
6.3. Generelt behov for sprogstøtte	39
BILAG	41

RESUMÉ

Undersøgelsen *Udlandsophold og sprog* er igangsat som en del af Københavns Universitets (KU) sprogstrategiske satsning, der i perioden 2013-2018 gennemføres som et forskningsunderstøttet udviklingsprojekt, der skal føre til styrkelse af fremmedsprogkompetencerne hos studerende bredt på universitetet. Læs mere om sprogsatsningen på www.cip.ku.dk.

Det forudsætter en behovsafdækning, der omfatter dels dialog med lokal uddannelsesledelse fagmiljøer og centrale enheder, og dels afgrænsede undersøgelser i form af spørgeskemaundersøgelser og fokusgruppinterview. Denne første undersøgelse under projektet retter sig konkret mod KU-studerende, der har været på udlandsophold i perioden 2013-2014. Formålet er at finde frem til de studerendes holdninger til og behov for sprogkompetencer i forskellige situationer og kontekster. Formen er en spørgeskemaundersøgelse, der spørger om respondenternes alder, køn, studietilknytning og studieniveau. Der er spørgsmål til deltagelse i sprogkurser, generelle spørgsmål til sprogbrug under udlandsopholdet samt åbne spørgsmål om konkrete udfordringer ved brug af fremmedsprog. Spørgeskemaet er udsendt til 907 studerende, og 434 har valgt at deltage i undersøgelsen, hvilket giver en svarprocent på 47,8 %. Fordelingen af respondenter svarer generelt til fordelingen af KU-studerende på en række parametre såsom alder, køn og uddannelsesniveau.

Begrænset kendskab til KUs sommersprogkurser

En række spørgsmål omhandler KUs sommersprogkurser for udrejsende studerende, hvor det mest markante resultat er, at næsten halvdelen af respondenterne tilkendegiver, at de ikke kendte til kursernes eksistens. Et andet væsentligt resultat peger på, at placeringen af kurserne i august måned ikke er en entydigt god idé. Respondenterne peger dog ikke på en universel løsning. En del angiver dog juli eller juni som alternativer til august. Hvad sprogvælg angår, er tysk det mest søgte af sprogkurserne fulgt af engelsk, fransk og spansk. Der kunne endvidere være basis for kurser i italiensk, japansk, kinesisk, arabisk og portugisisk.

En tredjedel oplever sproglige vanskeligheder i udlandet

Der stilles endvidere en lang række spørgsmål om udlandsopholdet, både om opholdets karakter og om oplevelsen af fremmedsproget i funktion. En tredjedel af respondenterne mener at have haft sproglige vanskeligheder i udlandet, og en femtedel mener, at de ville have haft et bedre ophold, hvis de havde været bedre sprogligt forberedt inden afrejsen. I de åbne kommentarer afslører respondenterne, at de kæmper bravt med sproget i hverdagsituationerne. De lærer typisk at klare sig, hvilket de betragter som en kompetence, der kommer ud af udlandsopholdet. Billedet er lidt mere komplekst, når de studerende kommenterer faglige udfordringer. Igen er det en udbredt erfaring, at man kæmper sig igennem problemerne og vokser ved det. Der er imidlertid klare tilkendegivelser af, at de studerende ofte føler, at de er i vanskeligheder og må lægge en ekstra indsats i arbejdet. Det er typisk den akademiske genre i læsepensum og i egne skriftlige opgaver, der kræver meget arbejde. Med hensyn til at lytte og tale knytter problemerne sig mere til de konkrete situationer og den selvtillid, man skal have for at kunne fungere optimalt. Det fremgår endvidere, at studerende undertiden vælger eller fravælger udvekslingsuniversitet ud fra deres sproglige formåen.

De studerende ønsker sprogkompetencer

En stor del af respondenterne tilkendegiver i flere sammenhænge, at de tager eller gerne vil tage sprogkurser ved siden af deres formelle studier. Især akademisk engelsk og bedre forståelse af tysk til læsning af tekster på originalsprog nævnes som et ønske. Det peger på, at de studerende generelt er bevidste om behovet for fremmedsprogkunderskaber og også er villige til at gøre en aktiv indsats i den anledning. Endvidere mener 15 % af respondenterne direkte, at de har behov for at styrke deres kompetencer i et eller flere fremmedsprog for at kunne få et bedre udbytte af deres uddannelse. Det indikerer et behov for at få undersøgt mere detaljeret, hvilke sprogkompetencer der kan være brug for på forskellige stadier af KUs mange uddannelser, og giver dermed retning til sprogsatsningens videre behovsafdækning.

1. INDLEDNING

Denne rapport beskriver en undersøgelse af behov for sprogkompetencer hos studerende ved Københavns Universitet, der har været på udlandsophold i studieåret 2013-14. Undersøgelsen er den første af en række afdækninger af behov set fra studenterperspektiv under KUs sprogstrategiske satsning. Med den sprogstrategiske satsning gør KU fælles sag med en række universiteter verden over, som satser særligt på at fremme flersprogethed hos studerende og kandidater for på denne måde at sikre den internationale dimension i de studerendes uddannelsesforløb og i deres adgang til et globalt arbejdsmarked. I KUs Strategi 2016 bliver styrkelsen af sprogkompetencer fremhævet som satsningsområde, hvor man skal *”arbejde med at styrke de studerendes og ansattes sprogkompetencer også i andre fremmedsprog end engelsk”* (Københavns Universitets Strategi 2016, side 31). For at udfylde strategien nedsatte Rektor i forsommeren 2012 Sprogstrategisk Udvalg. Alle universitetets fakulteter var repræsenteret i udvalget, som også havde studenterrepræsentation. Efter indstilling fra Sprogstrategisk Udvalg valgte universitetet at igangsætte et femårigt forskningsunderstøttet udviklingsprojekt. Projektet skal udvikle og understøtte universitetspædagogiske løsninger, der sikrer de bedste rammer for sproglig kompetenceudvikling for de studerende.

I perioden 2013-2018 gennemfører KU sprogsatsningen som et forskningsunderstøttet udviklingsprojekt, der skal føre til styrkelse af sprogkompetencerne hos studerende bredt på universitetet. Som overordnet formål skal projektet sikre, at de studerende bliver rustet til studie- og praktikophold i udlandet og til den stigende internationalisering i uddannelsesmiljøerne og på arbejdsmarkedet.

Sprogsatsningen har et bredt kommissorium, der dækker en lang række forhold, hvor sprog spiller en rolle i forhold til uddannelserne. To af kommissoriets punkter danner udgangspunkt for nærværende undersøgelse:

- *Afdækning af, hvilke sprogunderstøttende aktiviteter der kan iværksættes for at sikre, at de studerendes sprogkompetencer er dækkende i forbindelse med studie- og praktikophold i udlandet*
- *Løbende afdækning af behovet for at vedligeholde og styrke de studerendes sprogkompetencer på flere sprog: engelsk, andre fremmedsprog og dansk som andetsprog*

1.1. Behovsafdækning

Sprogsatsningen er tænkt som et brugerorienteret og brugerdrevet projekt. Behovsafdækning er derfor et nøgleord og en forudsætning for sprogsatsningens eksistens og succes. Udgangspunktet er at identificere og analysere såvel kendte som ikke-erkendte behov og på den baggrund foreslå løsninger til konkrete faglige miljøer. Sådanne løsningsforslag kan enten knytte sig til en eksisterende praksis eller udvikles som helt nye initiativer, hvis der er behov for det. Der arbejdes endvidere med at identificere behov og løsninger, der kan fungere på tværs af institutter, fakulteter eller

hele KU. Behovsafdækningen er derfor en kompleks konstruktion, der dels omfatter dialog med lokal uddannelsesledelse, fagmiljøer og KUs centrale enheder, og dels afgrænsede undersøgelser i form af spørgeskemaundersøgelser og fokusgruppeinterview.

Med sprogsatsningen foretager KU en omfattende økonomisk, politisk og pædagogisk investering, som kræver et langsigtet overblik og faglig kontinuitet. Dette sikres ved en systematisering af erfaringer og initiativer samt ved, at der undervejs trækkes på dansk og international forskning vedrørende sprog i de videregående uddannelser. Et væsentligt element er inddragelse af vigtig viden om læring, som ikke kan udvikles uden systematiske behovsanalyser. Da disse behovsanalyser kommer bl.a. til at fungere som beslutningsgrundlag, er det afgørende, at de tager udgangspunkt i dialog med ledelse og faglige miljøer.

Undersøgelsen retter sig mod KU-studerende, der har været på udlandsophold i denne periode. Undersøgelsens konkrete målsætning er at tilvejebringe viden, som kan anvendes som grundlag for fremtidige beslutninger om sprogkompetencer i relation til udlandsophold, ved

- *at afdække, hvordan studerende forholder sig til forskellige aspekter af spørgsmålet om sprogkompetencer som en del af deres uddannelse på KU i særdeleshed i forbindelse med udlandsophold*
- *at få indsigt i de erfaringer, studerende har med at bruge fremmedsprog i løbet af deres uddannelse og især under udlandsopholdsamt i de udfordringer, de selv oplever i den forbindelse*

1.2. Metode

Undersøgelsen tager såvel udgangspunkt i [Sprogsatsningens kommissorium](#) som i dialogen med ledelse og fagmiljøer, hvor medarbejderne ved den sprogstrategiske satsning har drøftet behovet for sprogkompetencer for KU-studerende inden for forskellige fagområder og på forskellige uddannelsesstadier med studienævn, uddannelsesudvalg og andre uddannelsesansvarlige organer på KU. Dialogen med de forskellige interessenter blev indledt i slutningen af 2013, og der har været indsamlet materiale til nærværende undersøgelse gennem studieåret 2013-14.

Spørgeskemaet falder i fire dele i denne rækkefølge:

- BIODATA: Oplysninger om respondenternes alder, køn, studietilknytning og studieniveau
- SEKTION A: Spørgsmål om deltagelse i sprogkurser og sprogtest
- SEKTION B: Generelle spørgsmål om udvekslings- og praktikophold, herunder erfaringer med hverdagsbrug og akademisk brug af fremmedsprog
- SEKTION C: Åbne spørgsmål om konkrete udfordringer ved brug af fremmedsprog i udlandet og på studiet i Danmark, knyttet til læsning, skrivning, lytning og tale

Biodataene og de tre tematiske sektioner bliver behandlet i særskilte afsnit i denne rapport, og spørgsmålene, der hører ind under hvert enkelt tema, bliver introduceret i begyndelsen af sektionen. Som baggrundsvariabler bruges, hvor det giver mening, uddannelse, fakultet og i få tilfælde alder og køn.

1.3. Teknisk afvikling

Undersøgelsen blev gennemført ved hjælp af spørgeskemaprogrammet ”SurveyXact” (<http://www.surveyxact.dk/>). Undersøgelsen er gennemført anonymt, og det er ikke muligt at henføre besvarelser til bestemte navngivne deltagere. Vi har dog valgt at inkludere oplysninger om uddannelsesretning og opholdsdestination i forbindelse med citater fra studerendes besvarelser.

Fra sprogsatsningens e-mail kontaktede vi alle studerende, som i løbet af studieåret 2013-2014 var registreret i International Uddannelsesservice som rejst på udvekslings- eller praktikophold, 907 studerende i alt. E-mailen blev udsendt på dansk og indeholdt en kort beskrivelse af sprogsatsningens formål samt et link til spørgeskemaet. Påmindelse blev udsendt ti dage efter den første mail.

Linket med spørgeskemaet blev udsendt i to omgange – første gang i marts 2014, hvor studerende, som var på udlandsophold i perioden august 2013-februar 2014, blev kontaktet, og dernæst i slutningen af juni 2014, hvor studerede, som var på udlandsophold i perioden marts-juni 2014, blev kontaktet. Hermed blev det muligt at få fat i de studerendes erfaringer umiddelbart efter hjemkomsten. Eftersom størstedelen af de studerende var på ophold i efterårssemesteret og angav februar som hjemkomsttidspunkt, er marts måned skillelinjen for udsendelsen.

Der har været lukket for besvarelser i perioden mellem 15. marts og 15. juni 2014, og igen fra 30.juni, hvor spørgeskemaet blev endelig lukket.

Spørgeskemaet blev i første omgang udsendt til 748 modtagere, og i anden omgang til 159 modtagere (i alt 907). Dette er mindre end det officielle tal for udrejsende studerende i 2013-14 (if. Uddannelsesservice er det 931 studerende). Forskellen på 24 studerende skyldes dubleringer af nogle studerendes e-mailadresser samt enkelte fejl i e-mailadresserne.

En stor del af spørgeskemaet blev afprøvet i en pilottest med deltagelse fra 100 studerende fra forskellige fakulteter. På baggrund af pilottesten blev enkelte udsagn erstattet eller revideret. Vi fjernede for eksempel en hel sektion, som handlede om selvvurdering af sprogkompetencer i forhold til en række sprog, fordi spørgsmålene viste sig at være vanskelige at besvare for de studerende.

1.4. Biodata

Der er indkommet besvarelser fra i alt 434 respondenter. Det giver en svarprocent på 47,8 %, hvilket betragtes som relativt højt. Af de 434 respondenter har 407 (svarende til 44,9 %) besvaret alle spørgsmål i spørgeskemaet, mens 27 respondenter har afbrudt deres besvarelse undervejs.

Fordelingen af respondenter svarer generelt til fordelingen for KU-studerende på en række parametre så som fakultet, alder og køn. For fordelingen på fakultet er der dog en vis skævhed i forhold til de lokale studenterbefolkninger: Det Juridiske Fakultet

(JURA) er således overrepræsenteret, idet det tegner sig for 21 % af respondenterne, mens JURA på KU-basis kun udgør 11 % af den samlede studenterbefolkning. JURA er på samme måde overrepræsenteret blandt udvekslingsstuderende, hvor fakultetet tegner sig for 20,2 %. Tilsvarende har det Samfundsvidenskabelige Fakultet (SAMF) 20 % af respondenterne, men kun 16 % af den samlede studentermasse, og 25,3 % af de studerende på udveksling. Modsat kan Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet (SUND) siges at være underrepræsenteret, idet kun 8 % af respondenterne stammer derfra, mens SUNDs studerende på KU-basis udgør 19 % og har 11,9 % af de studerende på udveksling (jv. <http://us.ku.dk/studiestatistik/studiestatistikker/bestand/>).

Procentfordelingen af respondenterne i forhold til KUs samlede antal studerende kan ses i tabellen nedenfor. Den viser bl.a., at SUND ikke er så stærkt repræsenteret, og at JURA er meget stærkt repræsenteret:

Tabel 1

Fakultet	Respondenter på udveksling i 2013-14	Udvekslingsstuderende i alt i 2013-2014	KU-studerende (1.10.2013)
SCIENCE	111 (26 %)	192 (20,7 %)	10.092 (25 %)
HUM	100 (24 %)	188 (20,3 %)	10.095 (27 %)
JURA	91 (21 %)	186 (20,2 %)	4.784 (11 %)
SAMF	86 (20 %)	232 (25,3 %)	6.657 (16 %)
SUND	36 (8 %)	109 (11,9 %)	7.715 (19 %)
TEOL	4 (1 %)	15 (1,6 %)	768 (2 %)
I alt	428	922	40.111

(For fordeling af respondenter efter uddannelse, se bilag 1)

I aldersfordelingen følger respondenterne også billedet af den samlede studenterbestand fra de senere år, der samler sig i aldersperioden 23 til 26 år. Denne aldersgruppe udgør 66,9 % af alle respondenterne, og udvider vi gruppen til 22 til 27 år, vil den tegne sig for 85,1 % af respondenterne.

Tabel 2. Fordeling af respondenter på alder

Alder	Antal	Procent
17-20 år	3	0,60 %
21 år	20	4,60 %
22 år	42	9,70 %
23 år	108	24,90 %
24 år	98	22,60 %
25 år	84	19,40 %
26 år	37	8,50 %
27 år	18	4,10 %

Alder	Antal	Procent
28 år	8	1,80 %
29 år	5	1,20 %
30 år	5	1,20 %
31-35+	6	1,40 %
I alt	434	100,0 %

Kønsfordelingen blandt KUs studerende ligger typisk på 60 % kvinder og 40 % mænd. I forhold til det er der en lidt større overvægt til kvinderne i tallet for respondenter.

Tabel 3. Fordeling af respondenter på køn

Køn	Antal	Procent
Mand	151	34,8 %
Kvinde	283	65,2 %
I alt	434	100,0 %

KUs bestand af studerende fordelte sig i 2013 med 57,1 % på bachelorniveau og 42,9 % på kandidatniveau. Tabellen herunder viser, at der ikke er en nævneværdig afvigelse herfra blandt respondenterne.

Tabel 4. Fordeling af respondenter på uddannelsesniveau

Uddannelsesniveau	Antal	Procent
Bachelor	226	52,1 %
Kandidat	208	47,9 %
I alt	434	100,0 %

I Tabel 5 angiver respondenterne, hvilket semester de var på, da de udfyldte skemaet. For BA-studerende ser det ud til, at størstedelen af respondenterne, der rejser ud, er på sjette semester, i alt 200 respondenter eller 88,5 %. Det betyder, at de typisk har været på udlandsophold i femte semester. Det vil for nogle uddannelsers vedkommende betyde, at respondenterne i altovervejende grad rejser ud på deres tilvalg. For andre uddannelser vil det betyde, at udrejsen finder sted umiddelbart, før der skrives bachelorprojekt. På kandidatuddannelserne fordeler respondenterne sig nogenlunde jævnt på andet, tredje og fjerde semester. Der er imidlertid en usikkerhed i disse data, da det ikke fremgår, om respondenterne har angivet det semester, de befinder sig på i uddannelsen ved at tælle frem fra deres studiestart, eller ved at referere til normalstudieplanen. Man kan for eksempel angive, at man er på fjerde semester og dermed mene, at man har været indskrevet i fire semestre. Man kan alternativt mene, at man er på det, som normalstudieplanen opstiller som fjerde semester ifølge studieordningen, og det kan ikke deraf ses, om man følger normalstudieplanen eller er forsinket i sit studium.

Tabel 5. Fordeling af respondenter på semester ift. BA/KA-niveau

BA-semester	Antal	Procent	KA-semester	Antal	Procent
2. semester	1	0,4 %	1. semester	11	5,3 %
3. semester	2	0,9 %	2. semester	82	39,4 %
4. semester	13	5,8 %	3. semester	42	20,2 %
5. semester	10	4,4 %	4. semester	73	35,1 %
6. semester	200	88,5 %	I alt	208	100,0 %
I alt	226	100,0 %			

1.5. Opsummering af biodata

434 respondenter udfyldte kategorierne med baggrundoplysninger. På de mest basale variabler som alder, køn og uddannelsestrin svarer gruppen af respondenter til KUs samlede studenterbestand. Fordelingen på fakulteter viser afvigelser fra studenterbestanden på de tre fakulteter - JURA, SAMF og SUND. Det kan give anledning til opfølgende overvejelser og undersøgelser om forholdene omkring udlandsophold.

Analyse og præsentation af hovedresultater

I de følgende sektioner beskrives undersøgelsens hovedresultater med hensyn til tre områder:

SEKTION A: Spørgsmål til deltagelse i sprogkurser og sprogtest

SEKTION B. Spørgsmål til udlands- og praktikophold

SEKTION C: Udfordringer ved brug af fremmedsprog i udlandet og studiet i Danmark

For hver af disse sektioner beskrives det samlede resultat for alle respondenter. Baggrundsvariablen uddannelse inddrages løbende, hvor det er relevant. Analyserne baserer sig alene på deskriptiv statistik: Hvert resultat vises ved angivelse i tabel eller figur af den procentvise svarfordeling på de kategorier, der var opstillet i spørgeskemaet. Endvidere gennemgås en række åbne svar, hvis indhold vises og analyseres efter emne.

2. SEKTION A: Sprogkurser og sprogtest

Sektion A viser besvarelserne vedrørende respondenternes deltagelse i KUs sommersprogkurser og eller andre sprogkurser og sprogforløb under deres uddannelse. Her er tale om kurser, som finder sted såvel på KU eller hos eksterne kommercielle udbydere.

Et centralt punkt i undersøgelsen er de studerendes holdninger til og udbytte af KUs sommersprogkurser, som er et tilbud i forberedelsen til studie- og praktikophold i udlandet. Sommersprogkurserne er målrettet ansøgere, der skal til engelsk-, fransk-, tysk-, spansk-, eller italiensktalende lande, og de finder sted hvert år i august måned. De er organiseret som treugers intensive forløb, der siden 2008 er varetaget af Center for Internationalisering og Parallelsproglighed (CIP). Undervisningen er finansieret af KUs Internationale Kontor og gratis for de studerende. De udbydes kun til studerende indskrevet ved Københavns Universitet, der opfylder optagelsesbetingelserne, og som skal af sted enten i det følgende efterårssemester eller i forårssemestret.

Selvom sommersprogkurserne er velbesøgt hvert år, har det i forbindelse med den indledende behovsundersøgelse vist sig, at kendskabet til kurserne var meget begrænset. Vi har derfor bedt respondenterne om at tage stilling til en række spørgsmål som for eksempel, om de kender til sommersprogkurserne, om de har deltaget i dem samt, hvilke sprog de kunne være interesseret i at blive undervist i.

Pilotprojektet viste blandt andet, at de studerende, der deltog i sommersprogkurserne, var generelt meget interesseret i sprogudbud ikke alene for at følge undervisningen på et udlandsuniversitet, men i høj grad også for at anvende sproget i sociale sammenhænge og ikke mindst for at kunne klare praktiske situationer i udlandet. Desuden udviste respondenterne i pilotprojektet en høj bevidsthed om behov for forbedring af deres sprogkompetencer i håb om bedre karrieremuligheder.

2.1. Sommersprogkurser

Som det første resultat viser det sig, at kun 7,4 % af respondenterne har deltaget i de gratis sommersprogkurser. Det svarer til 32 respondenter, og da der var i alt 143 deltagere på disse kurser, giver de 32 respondenter ikke et komplet billede af

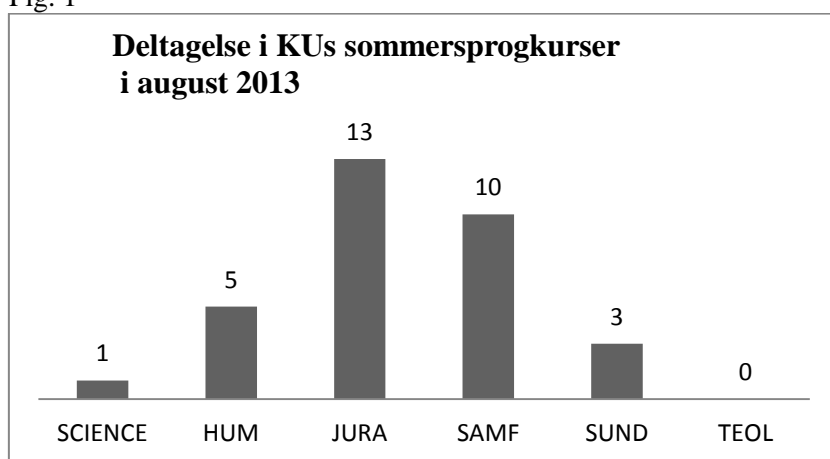
kursusdeltagelsen og kursusdeltagernes holdninger. Uoverensstemmelsen kan forklares med, at deltagerne i sommersprogkurserne har undladt at besvare undersøgelsen, fordi de allerede havde deltaget i pilotundersøgelsen. De har formentlig troet, at de er blevet kontaktet om en undersøgelse, de allerede har gennemført.

Tabel 6

Har du deltaget i KUs sommerkurser?	Antal	Procent
Ja	32	7,4 %
Nej	402	92,6 %
I alt	434	100,0 %

De deltagende i sommersprogkurserne fordeler sig ujævnt over fakulteterne, hvor forholdsvis mange fra JURA og SAMF har benyttet sig af muligheden.

Fig. 1



For at få et klarere billede af sommersprogkursernes udbredelse fordeles det samlede antal af deltagere på sprogkurserne på fakulteter og sammenholdes med antallet af respondenter på udveksling samt fakulteternes studenterbestand (tabel 7). Det viser sig, at SCIENCE, som har 25 % af KUs samlede studenterbestand, har haft 26 % af undersøgelsens respondenter, som har været på udveksling. Heroverfor er det påfaldende, at SCIENCE kun har haft seks studerende på sprogkursus, eller 4,2 % af det samlede deltagetal. JURA, der kun har 11 % af den samlede studenterbestand, tegner sig for 21 % af respondenterne, der har været på udveksling, og 23,8 % af deltagerne i sprogkurserne. SAMF har i forhold til sine 16 % af studenterbestanden haft forholdsvis mange studerende på sprogkursus (30,1 %). Som vi så i Tabel 1, har SUND en mindre del på udveksling (11,9 %) end andelen på 19 % af studenterbestanden. Det afspejles også i deltagelsen i sprogkurserne, hvor SUND kun bidrager med 10,5 %. Der er således en vis forskel på de studerendes adfærd både i hyppigheden af udlandsophold og i deltagelsen i sprogkurserne. Den lave deltagelse i sommersprogkurserne kan være et spørgsmål om kendskab til kurserne.

Tabel 7

Fakultet	Respondenter på udveksling (2013-14)	Respondenter på sprogkursus (august 2014)	Studerende på sprogkursus (august 2014)	KU-studerende (i alt 10. 2013)
SCIENCE	111 (26 %)	1	6 (4,2 %)	10.092 (25 %)
HUM	100 (24 %)	5	41 (28,7 %)	10.950 (27 %)
JURA	91 (21 %)	13	34 (23,8 %)	4.784 (11 %)
SAMF	86 (20 %)	10	43 (30,1 %)	6.657 (16 %)
SUND	36 (8 %)	3	15(10,5 %)	7.715 (19 %)
TEOL	4 (1 %)	0	4 (2,8 %)	768 (2 %)

At der kan være problemer med vejledning og information, understreges af svarene i Tabel 8, besvaret af studerende, der ikke havde deltaget i kurserne. På spørgsmålet om hvorfor, svarer næsten halvdelen (48,2 %), at de ikke vidste, at der fandtes et tilbud om sprogkurser. 17,8 % svarer, at tidspunktet for kurserne ikke passede til planen for udlandsopholdet. Det kan afspejle et reelt problem, idet en del udenlandske universiteter begynder undervisningen allerede i august. 20 % svarer, at de udbudte sprog ikke var relevante for dem.

Tabel 8

Hvorfor tog du ikke kurset? (Flere svar)	Antal	Procent
Jeg kendte ikke til den mulighed	192	48,2 %
Tidspunktet passede ikke ift. min rejse	71	17,8 %
Jeg var ikke interesseret i de sprog der blev udbudt	80	20,0 %
Ikke nødvendigt (jeg er god til sproget)	82	20,5 %
Ingen mulighed (tid)	27	6,8 %
For lavt niveau	4	1,0 %
Jeg tog et kursus i udlandet	4	1,0 %
Andet (fx ingen tid, ingen interesse, aflyst kursus)	21	5,3 %

Fordelingen af disse svar på fakulteter viser i Tabel 9, at det manglende kendskab til sommersprogkurserne er til stede på alle fakulteter. Med omregning til procent i forhold til antallet af respondenter på udveksling per fakultet, viser det sig faktisk, at 36 % af respondenterne fra SCIENCE, SAMF og SUND ikke kender muligheden. På JURA og HUM er det hhv. 26 og 27 %. På Teologi er tallene meget små, hvilket ikke giver mening at beregne procenter af.

Tabel 9

Jeg kendte ikke til sommersprogkurserne	Antal	Procent
HUM	27	27%
JURA	24	26%
SAMF	31	36%
SCIENCE	40	36%
SUND	13	36%
TEOL	2	***

Fakultetsfordelingen af det svar, der angiver tidspunktet som grund til ikke at deltage i sommersprogkurserne, kunne pege på, at nogle af udvekslingsaftalerne omfatter universiteter med en anden undervisningsstruktur end KUs:

Tabel 10

Tidspunktet passede ikke til rejsen	Antal	Procent
HUM	8	8 %
JURA	16	17,6 %
SAMF	11	12,8 %
SCIENCE	2	1,8 %
SUND	9	25 %
TEOL	0	0

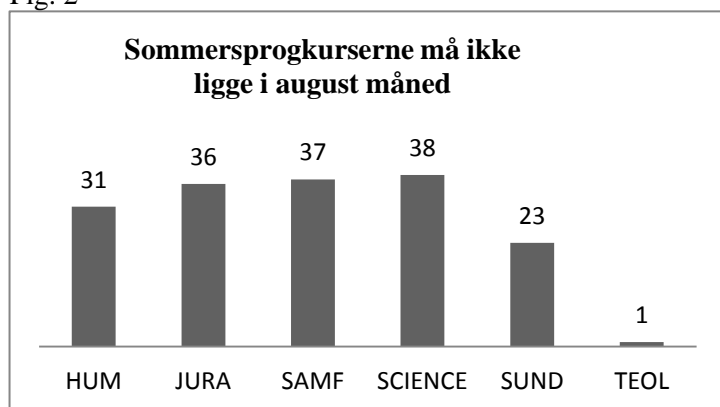
En del respondenter svarede, at de ikke kunne tage sommersprogkurserne, fordi de lå på et for dem uheldigt tidspunkt. Direkte adspurgt svarer 39,2 %, at de gerne ville have kurserne placeret på et andet tidspunkt, mens 39,4 % siger, at de ikke ønsker dem på et andet tidspunkt:

Tabel 11

Er du interesseret i at tage et sprogkursus på et andet tidspunkt end i august måned?	Antal	Procent
Ja	166	39,2 %
Nej	167	39,4 %
Ved ikke	91	21,5 %
I alt	424	100,0 %

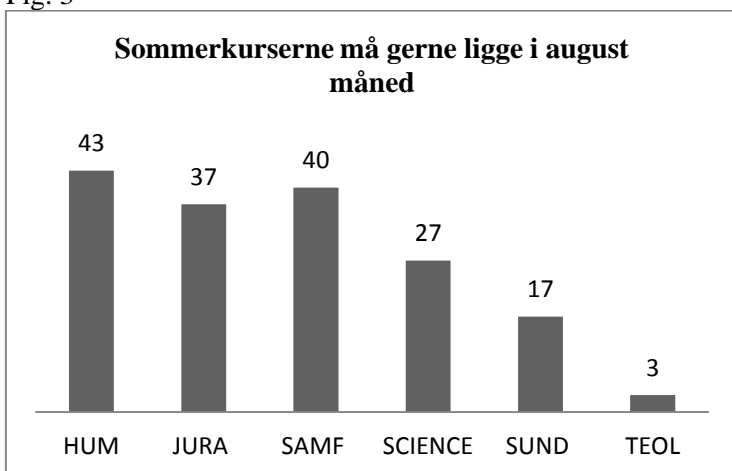
Fordelingen af respondenter, der ikke ønsker kurserne placeret i august er nogenlunde jævn hen over fakulteterne:

Fig. 2



Fordelingen over fakulteter af studerende, der gerne vil have kurserne placeret i august er også jævn, men med SCIENCE noget lavere:

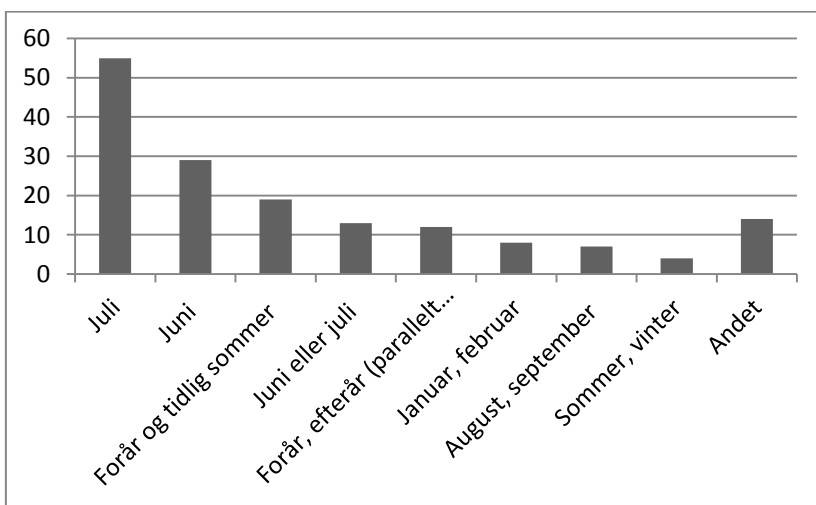
Fig. 3



Da der er nogenlunde lige mange, der svarer ja og nej til spørgsmålet, om kurserne skal placeres i august, er der ikke her en klar løsning på problemet med at få kurserne placeret optimalt. Når man spørger åbent, hvor respondenterne vil foretrække at placere kurserne, er svaret derimod ret klart med en præference for juli (55 ud af 161) og juni (29):

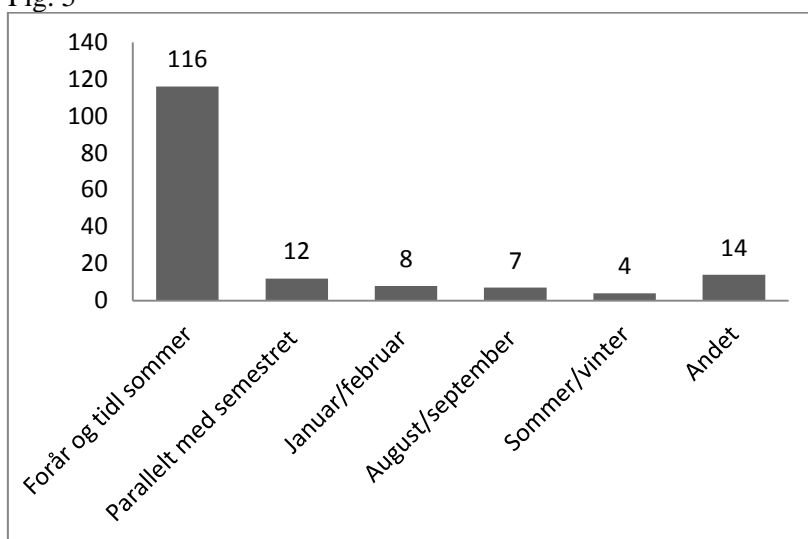
Fig. 4

Hvornår vil det passe dig at tage et sprogkursus i forbindelse med dit udlandsophold?



Hvis vi lægger de første fire søjler sammen, tegner det sig et klart billede af, at langt over halvdelen af de respondenter, som ikke ønsker kurset i august, ville foretrække, at det placeres i foråret og den tidlige sommer.

Fig. 5



Der er som nævnt en underrepræsentation blandt respondenterne af deltagere i sommerkurserne, men fordelingen på de udbudte sprog svarer dog til proportionen mellem de faktiske deltagere. I tabel 12 fremgår der, at tysk er det sprog, der tiltrækker flest af respondenterne til kurserne, tæt efterfulgt af engelsk og fransk. Det skal også bemærkes, at italiensk blev udbudt i både 2013 og 2014, men hold blev ikke oprettet på grund af manglende tilmeldinger.

Tabel 12

Hvilket sprog tog du?	Antal	Procent
Engelsk	9	28,1 %
Tysk	14	43,8 %
Fransk	6	18,8 %
Spansk	3	9,4 %
I alt	32	100,0 %

20 % af respondenterne angav, at de ikke deltog i sommersprogkurserne, fordi de udbudte sprog ikke var relevante for dem. På et senere spørgsmål svarer 17 %, at de ville være interesseret i et andet sprog end de fem udbudte:

Tabel 13

Ville du have været interesseret i et andet sprog?	Antal	Procent
Ja	73	17,0 %
Nej	254	59,1 %
Ved ikke	103	24,0 %
I alt	430	100,0 %

På spørgsmålet om, hvilke sprog der kunne have interesse, svarer 25,4 % italiensk. Dette resultat er paradoksalt i lyset af, at KU har måttet aflyse et sommersprogkursus i italiensk i flere omgange, fordi der ikke var tilstrækkelige tilmeldinger til at oprette et hold. Det bekræfter, at der kan være tale om manglende information. Tabellen nedenfor viser også, at det ikke burde være urealistisk at oprette hold i sprogene japansk, kinesisk, arabisk, portugisisk (henholdsvis 15, 14, 11 og 9 interesserede). Da tallene jo tilmed kun er gældende for de 176 respondenter ("ja" + "ved ikke" i tabel 13), betyder det, at der sandsynligvis kunne være endnu flere interesserede studerende på KU-basis.

I kategorien "anden" angiver respondenterne sprog som koreansk, russisk, tjekkisk, oldgræsk, hollandsk, svensk. Enkelte skriver også engelsk, spansk, tysk og fransk, selv om spørgsmålet gik ud på at finde frem til behov for andre sprog end de allerede udbudte. Disse svar bekræfter endnu engang, hvor begrænset kendskabet til de faktisk udbudte sommersprogkurser er.

Tabel 14

Hvilke(t) sprog ville du have været interesseret i?	Antal	Procent
Italiensk	18	25,4 %
Japansk	15	21,1 %
Kinesisk	14	19,7 %
Arabisk	11	15,5 %
Portugisisk	9	12,7 %
Tyrkisk	6	8,5 %
Swahili	5	7,0 %
Persisk	3	4,2 %
Andet	26	36,6 %
I alt	>71	>100,0 %

2.2. Andre sprogkurser og sprogtest

Det er relativt få studerende uden for sprogfagene, der tilbydes faglige sprogforløb i forbindelse med deres uddannelse. Fra kontakt med studienævn o.l. ved vi, at der har eksisteret fagelementer som juratysk, lægelatin og naturvidenskabeligt engelsk, men de er ikke forankrede i studieordningerne og udbydes derfor ikke fast. Det forekommer også, at studerende tager sprogkurser uden for KU for at støtte deres elementer af deres uddannelse eller for at forberede udlandsophold eller feltarbejde. Undersøgelsens anden del spørger ind til sådanne aktiviteter og de behov, der måtte være for dem.

22 respondenter ud af 422 (5,2 %) har deltaget i andre sprogkurser på KU end sommersprogkurserne:

Tabel 15

Deltagelse i andre sprogkurser på KU	Antal	Procent
Ja	22	5,2 %
Nej	400	94,8 %
I alt	422	100,0 %

Af disse 22 respondenter angiver de 11, at formålet med kurset var at forberede udlandsophold, men 13 angav behov for hjælp til en faglig aktivitet (respondenterne kunne vælge mere end en mulighed i besvarelsen).

De 11 respondenter, der svarer, at formålet er forberedelse til udlandsophold, kan repræsentere en dublering i forhold til besvarelsen af spørgsmålet om deltagelse i KUs sommersprogkurser under afsnit 2.1., og kan hænge sammen med, at enkelte respondenter kan have overset, at spørgsmålene handler om *andre* sprogaktiviteter end sommersprogkurserne. Formålet med spørgsmålet var at opfange andre forberedende sprogkurser, men det er sandsynligt, at respondenterne har tolket ”forberedelse til faglig aktivitet” i relation til såvel de eksisterende KU-sommersprogkurser som en lokalforankret sprogforberedende aktivitet.

Tabel 16

Hvad var formålet med sprogkurset? (flere svar)	Antal	Procent
Forberedelse til udlandsophold	11	40,7 %
Hjælp til faglig aktivitet (fx juratysk, lægelatin)	13	48,1 %
Fagengelsk/Engelsk skrivning for BSc	6	22,2 %
I alt	27	100,0 %

Af de 13 respondenter, der angav støtte til faglig aktivitet som deres motivation for at tage et sprogkursus, er 12 fra JURA. Motivationen til at tage sprogkurser synes således at være stor på JURA, som det også afspejles i Tabel 17:

Tabel 17

Fakultet	Antal	Formål
HUM (TORS)	2	Del af studie, forberedelse af udlandsophold
JURA	12	Hjælp til faglig aktivitet (fx juratysk, juraengelsk)
JURA	6	Forberedelse til udlandsophold
SCIENCE	1	Del af studie
SUND	2	Del af studie, forberedelse af udlandsophold

Ud over sprogkurser er det også almindeligt, at studerende tager en sprogtest. Det sker ofte som forberedelse til udlandsophold, og mange universiteter har det som et formelt krav i forbindelse med udvekslingsaftaler. Tabellen herunder viser, at 122 respondenter, eller 28,9 %, har taget en sprogtest.

Tabel 18

Har du taget en kommerciel sprogttest?	Antal	Procent
Ja	122	28,9 %
Nej	297	70,4 %
Ved ikke	3	0,7 %
I alt	422	100,0 %

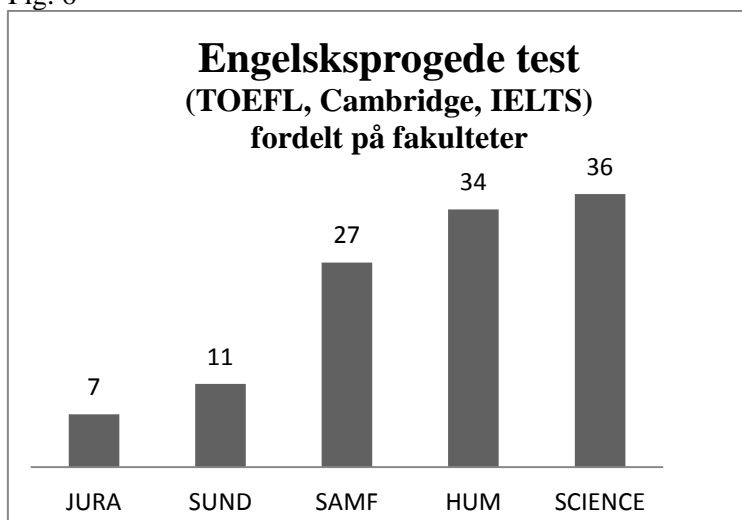
På spørgsmålet om, hvilken sprogttest man har taget, er det den engelsksprogede TOEFL, der klart står stærkest, idet 92 % angiver at have taget den.

Tabel 19

Hvilken sprogttest har du taget?	Antal	Procent
TOEFL	112	92 %
IELTS	2	1,6 %
DELTA	2	1,6 %
Cambridge Certificate	1	0,8 %
OnDaf	1	0,8 %
C-test	1	0,8 %
Goethe Zertifikat	1	0,8 %
Anden (ikke angivet):	2	1,6 %
I alt	122	100,0 %

Blandt respondenter, der har taget en engelsksproget test, viser det sig, at JURA, som ellers er meget stærkt repræsenteret med respondenter i undersøgelsen, kun har få, der tager en engelsksproget test. Det må formodes at afspejle en forskel i modtageruniversiteter og udvekslingsaftaler.

Fig. 6



Det er også muligt at købe sig til sprogkurser uden for KU, og 78 (18,5 %) respondenter svarer, at det har de gjort. 7 svarer lidt foruroligende, at de ikke ved, om de har taget et sprogkursus uden for KU.

Tabel 20

Kommercielt sprog-kursus uden for KU	Antal	Procent
Ja	78	18,5 %
Nej	336	79,8 %
Ved ikke	7	1,7 %
I alt	421	100,0 %

De respondenter, der har taget kommercielle sprogkurser uden for KU, dvs. kurser, de har betalt for, angiver, at de typisk har taget dem i andet og tredje semester under bacheloruddannelsen og første semester under kandidatuddannelsen. Det peger på, at kurserne kunne have tilknytning til studierne:

Tabel 21

Hvornår deltog du i sprogkurset?	Antal	Procent
1. - 2. semester (BA)	7	9,1 %
3. - 4. semester (BA)	16	20,8 %
5. - 6. semester (BA)	31	40,3 %
7. - 8. semester (KA)	18	23,4 %
9. - 10. semester (KA)	5	6,5 %
I alt	77	100,0 %

Tysk er det sprog, som flest vælger at tage undervisning i. Det drejer sig om 23 respondenter, eller 29,9 % af dem, der har taget et kommercielt sprogkursus. Fransk følger lige efter med 20,8 %. Der er også interesse for italiensk, spansk og i lidt mindre grad arabisk, japansk, portugisisk og islandsk. Disse tal peger i øvrigt i samme retning som de tilsvarende tal for ønske om sprog i sommersprogkurserne i tabel 14.

Tabel 22

Hvilke(t) sprog modtog du undervisning i?	Antal	Procent
Tysk	23	29,9 %
Fransk	16	20,8 %
Engelsk	13	16,9 %
Italiensk	6	7,8 %
Spansk	6	7,8 %
Arabisk	3	3,9 %
Japansk	3	3,9 %
Portugisisk	3	3,9 %

Hvilke(t) sprog modtog du undervisning i?	Antal	Procent
Islandsk	3	3,9 %
Kinesisk	2	2,6 %
Andet	4	5,2 %
I alt	82>77	>100,0 %

I en nærmere analyse af hvilke sprog respondenterne tager kommercielle kurser i fra de enkelte fakulteter, viser det sig, at respondenter fra HUM har stor interesse for tysk. På JURA vælger man tysk og engelsk, på SAMF er fransk mest søgt, skarpt fulgt af tysk. På SUND er der også interesse for tysk, og på SCIENCE fordeler interessen sig over syv forskellige sprog. TEOL optræder ikke i statistikken (se bilag 3 for fordeling af sprogkurser på fakultet).

2.3. Online sprogkurser

Onlinekurser er stadig ikke udbredt på KU, men der mærkes en stigende interesse. Vi spurgte derfor de studerende om deres erfaringer med online sprogkurser og tog udgangspunkt i ideen om, at online sprogkurser kunne være et relevant undervisningsforløb, mens de befandt sig i udlandet. Der er kun otte respondenter, der svarer, at de har modtaget online undervisning i sprog:

Tabel 23

Har du taget online sprogkurser	Antal	Procent
Ja	8	1,9 %
Nej	412	98,1 %
I alt	420	100,0 %

Når kun otte respondenter har taget online kurser, er det svært at få en brugbar statistik ud af både deres baggrund og deres sprogvvalg, som man kan se i denne tabel, der viser meget stor spredning:

Tabel 24

Hvilke(t) sprog har du fået online undervisning i?	Antal	Uddannelse
Engelsk	1	(Litteraturvidenskab)
Fransk	2	(Jura / Farmaci)
Kinesisk	1	(Farmaci)
Spansk	1	(Statskundskab)
Tysk	2	(Geografi / Statskundskab)
Islandsk	3	(Medievidenskab / Statskundskab / Antropologi)
I alt	8	

Af hensyn til fremtidig planlægning er det til gengæld interessant, at godt en fjerdedel (26,3 %) svarer positivt på spørgsmålet, om de ville være interesserede i at følge et online sprogkursus, mens de er på ophold i udlandet:

Tabel 25

Vil du tage et online kursus under udlandsopholdet?	Antal	Procent
Ja	107	26,3 %
Nej	229	56,3 %
Ved ikke	71	17,4 %
I alt	407	100,0 %

2.4. Sektion A: Opsummering

Det mest markante resultat af denne del af undersøgelsen er, at næsten halvdelen af respondenterne tilkendegiver, at de ikke kendte til KUs gratis sommersprogkurser. Det peger på, at der skal ses nærmere på procedurerne i forbindelse med vejledning og information.

Et andet væsentligt resultat siger, at placeringen af kurserne i august ikke er en entydigt god idé. Svarerne peger dog ikke på en universel løsning. Der er cirka 40 %, der støtter en placering i august og 40 % som er imod. En stor gruppe på 55 respondenter foretrækker juli og 29 peger på juni. Det ser således ud til, at en placering af kurserne i kalenderen altid vil være en kompromisfyldt affære, og der er her oplæg til overvejelser af situationen.

Tysk er det mest søgte af sprogkurserne fulgt af engelsk, fransk og spansk. Der kunne være basis for kurser i italiensk, japansk, kinesisk, arabisk og portugisisk, hvis det er muligt at få kommunikeret information om kursernes ud til de rette studerende på det rette tidspunkt.

Kun 5,2 % svarede ja til at have deltaget i andre sprogkurser på KU i løbet af deres uddannelse. Af dem angav 13 respondenter, at de har deltaget i sprogundervisning som hjælp til en faglig aktivitet, og 6 respondenter angiver støtte til skriftlig engelsk på deres BSc som motivation. Det kunne være en indikation af et behov, som kan undersøges nærmere.

Mere end en fjerdedel af respondenterne har taget en kommerciel sprogttest (28,9 %), og der er i de fleste tilfælde tale om den engelsksprogede TOEFL (92 %). Fordelingen er ujævn på tværs af KU, idet SCIENCE-studerende er den gruppe, der i højeste grad har benyttet sig af en TOEFL-test (36 respondenter).

18,5 % (svarende til 78 ud af 421 respondenter) har også deltaget i kommercielle sprogkurser hos eksterne udbydere (på fx sprogskoler), mens de har læst på KU. Interessen samler sig i sær om tysk og fransk, men også en række andre sprog er relevante. Man bør her være opmærksom på, at der er tale om studerende, der på eget initiativ søger uden for KUs rammer for at styrke deres studiekompetencer. Det peger på et behov, som bør undersøges nærmere.

Resultaterne viser også, at ganske få respondenter (1,9 % ud af 420) har deltaget i online sprogkurser, mens de har læst på KU. Onlineundervisning er stadig en ny tilgang, og den har endnu ikke rigtig slået igennem inden for sprogstøtte til studerende på de videregående uddannelser. At en fjerdedel svarer, at de ville være interesserede i et

online kursus under udlandsopholdet, kunne betyde, at der er basis for at udvikle sådanne forløb, måske i kombination med forberedende onlineforløb, og for den sags skyld også opfølgende onlineforløb efter udlandsopholdet.

3. SEKTION B: Udlandsophold

Denne sektion indsamler først praktiske oplysninger om respondenternes udlandsophold, dvs. type (udveksling eller praktik), varighed og formål. Dernæst spørges til de studerendes motivation for at tage på udlandsophold, samt om de planlægger nye ophold. Til sidst spørges de studerende, om de tog lokale sprogkurser under udlandsopholdet.

3.1. Generelle spørgsmål til udlandsopholdet

Til spørgsmålene om hvornår udlandsopholdet fandt sted, svarer respondenterne entydigt, at det var i efteråret (73,3 %). Hertil kommer 22,4 %, der rejser et helt år. Det er bemærkelsesværdigt, at kun tre respondenter tager på udlandsophold i foråret.

Tabel 26

Tidspunkt for udlandsophold	Antal	Procent
Efterår 2013	307	73,3 %
Forår 2014	3	0,7 %
Både 2013 og 2014	94	22,4 %
Sommer 2013	5	1,2 %
Ikke kommet af sted	2	0,48 %
Andet (fx tidligere ophold)	4	0,96 %
Ikke angivet	4	0,96 %
I alt	419	100,0 %

96,6 % af respondenterne har været på studieophold på et andet universitet, mens kun 3,4 % har været på praktikophold i udlandet. Det sidste tal er dog næppe dækkende for studerende på KU, da en del studerende selv arrangerer deres praktikophold, hvilket ikke registreres i statistikkerne for udlandsophold.

Tabel 27

Hvilken type udlandsophold er dit nuværende ophold	Antal	Procent
Studieophold på et universitet eller en anden højere læreanstalt	403	96,6 %
Praktikophold hos organisation eller virksomhed	14	3,4 %
I alt	417	100,0 %

68 respondenter eller 16,2 % angiver at have været på udlandsophold tidligere, hvilket må betragtes som et relativt højt tal:

Tabel 28

Har du været på udlandsophold tidligere?	Antal	Procent
Ja	68	16,2 %
Nej	351	83,8 %
I alt	419	100,0 %

Der er også et højt tal (31 %), der planlægger flere udlandsophold:

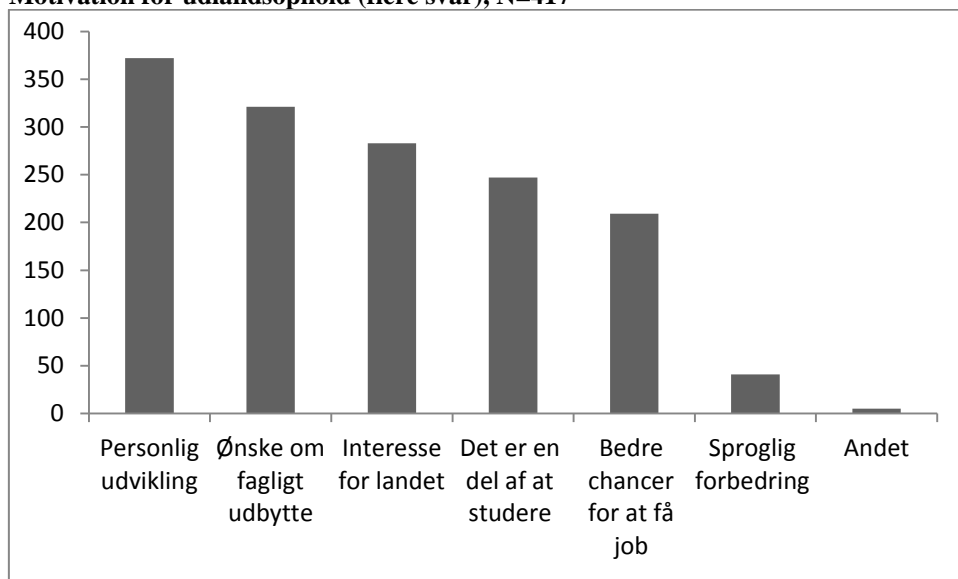
Tabel 29

Planlægger du nye udlandsophold?	Antal	Procent
Ja	130	31,0 %
Nej	172	41,1 %
Ved ikke	117	27,9 %
I alt	419	100,0 %

Til spørgsmålet om hvad respondenternes motivation for udlandsopholdet har været, angives ønsket om personlig udvikling som den væsentligste drivkraft for at vælge et udlandsophold (fig. 7). Ønske om et fagligt udbytte og interesse for destinationslandet er også vigtige motiverende faktorer. Kun cirka halvdelen peger på, at et udlandsophold øger ens jobmuligheder. I den efterfølgende åbne svarmulighed angiver en mindre gruppe på 41, at også ønsket om at blive bedre til det lokale sprog har været en del af motivationen. Tallene fra kategorien ”sproglig forbedring” stammer fra den åbne svarmulighed, mens de andre kategorier indgik i et lukket spørgsmål.

Fig. 7

Motivation for udlandsophold (flere svar), N=417



Mere end en fjerdedel af respondenterne oplyser, at de har taget et sprogkursus under udlandsopholdet. Der er ikke blevet spurgt til, om sprogkurset var obligatorisk på modtageuniversitetet, eller hvad motivationen til kurset ellers kunne være.

Tabel 30

Tog du sprogkurser under opholdet?	Antal	Procent
Ja	112	27,9 %
Nej	290	72,1 %
I alt	402	100,0 %

(Se også bilag 4 om fordeling på uddannelse)

Næsten en tredjedel af de respondenter, der har taget et sprogkursus, har taget det i tysk (31 %). Det er et højt tal, som til dels kan forklares af det forhold, at kurser i tysk er en obligatorisk del af opholdet på mange tyske universiteter. Der er også mange, der har taget kurser i fransk, og derudover er en bred vifte af sprog repræsenteret.

Tabel 31

Hvilket sprog tog du et kursus i?	Antal	Procent
Tysk	35	31,00 %
Fransk	19	16,80 %
Spansk	9	8,00 %
Japansk	8	7,10 %
Hollandsk/flamsk	7	6,20 %
Engelsk	6	5,30 %
Kinesisk	6	5,30 %
Italiensk	5	4,40 %
Koreansk	4	3,50 %
Tyrkisk	3	2,70 %
Arabisk	1	0,90 %
Persisk	1	0,90 %
Portugisisk	1	0,90 %
Russisk	1	0,90 %
Andet (fx tjekkisk, slovensk, bulgarsk, ungarsk)	9	8,00 %
I alt	>113	>100,0 %

3.2. Spørgsmål til sprogbrug under udvekslingsopholdet

Denne del af spørgeskemaet blev kun udfyldt af respondenter, som tog på et udvekslingsophold. De blev først spurgt til, hvilket land og universitet de opholdt sig på. Dernæst blev de bedt om at tage stilling til sprogbrug i forskellige situationer under udvekslingsopholdet, som fx ved forelæsninger, med undervisere, med medstuderende,

ved praktiske gøremål og i fritiden. Endvidere var der en række åbne svarmuligheder, hvor respondenterne kunne uddybe og angive yderligere bemærkninger. Resultaterne ses i tabellerne nedenunder:

Tabel 32

I hvilket land var du på udveksling?	Antal		
USA	81	BELGIEN	5
AUSTRALIEN	47	HONG KONG	5
ENGLAND	38	SINGAPORE	5
CANADA	35	NORGE	4
TYSKLAND	30	TJEKKIET	3
FRANKRIG	21	BRASILLEN	2
NEDERLANDENE	16	CHILE	2
SKOTLAND	14	INDIEN	2
JAPAN	10	KINA	2
SPANIEN	9	MEXICO	2
IRLAND	8	PORTUGAL	2
NEW ZEAL	8	SCHWEIZ	2
ITALIEN	7	TAIWAN	2
KOREA	6	ARGENTINA	1
ISLAND	6	FINLAND	1
SVERIGE	6	ÆGYPTEN	1
TYRKIET	6	ANDET	6
ØSTRIG	6	I alt	401

Tabel 33

De 10 mest populære universiteter efter antal respondenter i 2013/ 2014	Antal KU-studerende i 2013-14
• Humboldt-Universität zu Berlin	10
• University of Glasgow	9
• University of Melbourne	8
• University of Edinburgh	
• University of Wisconsin-Madison	
• Amsterdams Universitet	7
• University of Sydney	
• Harvard University	6
• University of Western Ontario	
• McMaster University	

Med hensyn til sprogvalg er engelsk det mest brugte sprog ved forelæsninger, idet 344 respondenter angiver dette. Da der kun er knap 250 respondenter, der var på ophold i engelsktalende lande, må engelsk blive brugt i undervisningen en del steder udenfor den engelsktalende verden.

Tabel 34

Hvilket sprog blev der brugt ved forelæsninger	Antal	Procent
Engelsk	344	86,0 %
Tysk	29	7,2 %
Fransk	20	5,0 %
Spansk	12	3,0 %
Italiensk	7	1,8 %
Japansk	7	1,8 %
Nordiske sprog	7	1,8 %
Kinesisk	4	1,0 %
Portugisisk	4	1,0 %
Tyrkisk	4	1,0 %
Dansk	3	0,8 %
Koreansk	3	0,8 %
Arabisk	2	0,5 %
Andet, uspec.	10	2,5 %
Ingen forelæsninger	6	1,5 %

Ved respondenternes kontakt med undervisere viser sig det samme billede som ved forelæsninger: Engelsk er det mest anvendte sprog, idet sprog som tysk, fransk, spansk, italiensk og japansk dog anvendes i nogenlunde samme omfang som antallet af respondenter, der tog til de lande, hvor sprogene tales.

Tabel 35

Hvilket sprog brugte du i kontakt med undervisere	Antal	Procent
Engelsk	350	87,50 %
Tysk	28	7,00 %
Fransk	23	5,80 %
Spansk	11	2,80 %
Nordiske sprog	9	2,25 %
Japansk	8	2,00 %
Dansk	7	1,80 %
Italiensk	6	1,50 %
Koreansk	4	1,00 %
Kinesisk	3	0,80 %
Portugisisk	2	0,50 %

Hvilket sprog brugte du i kontakt med undervisere	Antal	Procent
Arabisk	1	0,20 %
Tyrkisk	1	0,20 %
Andet, uspecificeret	5	1,25 %

I kontakten med medstuderende viser der sig et noget andet billede, idet dansk benyttes af 18,50 %, hvilket antyder, at studerende søger landsmænd. Men dansk kan også benyttes i kontakt med norske, svenske og islandske studerende. Tysk og fransk benyttes også i højere grad, end antallet af udrejsende til de sprogområder synes at berettige, og de to sprog kan have en mindre rolle som lingua franca i nogle sammenhænge.

Tabel 36

Hvilket sprog brugte du med medstuderende	Antal	Procent
Engelsk	359	89,80 %
Dansk	74	18,50 %
Tysk	52	13,00 %
Fransk	29	7,20 %
Spansk	19	4,80 %
Nordiske sprog	13	3,25 %
Italiensk	7	1,80 %
Japansk	7	1,80 %
Kinesisk	6	1,50 %
Koreansk	3	0,80 %
Portugisisk	3	0,80 %
Tyrkisk	3	0,80 %
Arabisk	2	0,50 %
Hollandsk	2	0,50 %
Russisk	1	0,20 %
Andre sprog	3	0,80 %
Andet, uspecificeret	2	0,50 %

I fritiden angiver 45,2 % at bruge dansk, hvilket igen peger på en tilbøjelighed til at søge sammen med landsmænd. Engelsk står også stærkt her og benyttes utvivlsomt som et lingua franca i mange sammenhænge. Igen er tysk og fransk stærkt repræsenterede, og også de øvrige sprog bliver nævnt.

Tabel 37

Hvilket sprog brugte du i fritiden	Antal	Procent
Engelsk	375	93,80 %

Dansk	181	45,20 %
Tysk	61	15,20 %
Fransk	37	9,20 %
Spansk	23	5,80 %
Nordiske sprog	18	4,50 %
Italiensk	9	2,20 %
Japansk	9	2,20 %
Kinesisk	8	2,00 %
Arabisk	5	1,20 %
Tyrkisk	5	1,20 %
Koreansk	4	1,00 %
Portugisisk	4	1,00 %
Polsk, tjekkisk, bulgarsk, Russisk	4	1,00 %
Hollandsk og flamsk	3	0,75 %
Andet, uspecificeret	2	0,50 %
Andre sprog	2	0,50 %

Ved praktiske gøremål som at finde bolig, tale med banken og så videre falder brugen af engelsk klart i forhold til de andre anvendelsesformål, og sproget angives kun af 80,2 % i denne funktion. Igen er de lokale sprog bedre repræsenterede, formodentlig fordi det ikke kan lade sig gøre at kommunikere på andre sprog ved disse gøremål (se også kommentarer til dette forhold i sektion 3).

Tabel 38

Hvilket sprog brugte du ved praktiske gøremål	Antal	Procent
Engelsk	320	80,20 %
Tysk	39	9,80 %
Fransk	27	6,80 %
Spansk	13	3,30 %
Nordiske sprog	11	2,75 %
Dansk	10	2,50 %
Japansk	9	2,30 %
Italiensk	8	2,00 %
Kinesisk	5	1,30 %
Portugisisk	4	1,00 %
Koreansk	3	0,80 %
Tyrkisk	3	0,80 %
Hollandsk/flamsk	3	0,80 %
Arabisk	2	0,50 %
Andre sprog	5	1,30 %
Andet, fx håndtegn	3	0,80 %

3.2.1. Uddybende spørgsmål til sprogbrug i forskellige situationer

I den åbne svarmulighed (besvaret af i alt 23 respondenter) gav flere udtryk for, at udlandsopholdet har haft en særdeles positiv effekt på deres fremmedsprogskompetencer (især hvad engelsk, tysk og fransk angår). Enkelte fremhæver, at de har benyttet sig af flere sprog som supplement til hinanden, fx *Jeg brugte primært tysk som supplement til det engelske under fritidssamtaler*, skriver en jurastuderende på ophold i Tjekkiet, og en studerende fra etnologi på ophold i Tyskland forklarer: *Jeg bruger tysk når det er muligt, og skifter først over til engelsk hvis der er ting jeg ikke forstår.*

Især Canada og USA er nævnt som lande, hvor der forventes et højt fagligt niveau i engelsk. En studerende fra litteraturvidenskab fortæller, at hun selv har måttet studere akademisk engelsk under opholdet for at kunne komme på det forventede faglige niveau. En studerende fra Geoscience nævner TOEFL-forberedelsen hjemmefra som en meget positiv oplevelse. Selvom TOEFL ikke var et krav på det amerikanske universitet, hvor hun opholdt sig, mener hun, at det var godt og vigtigt at få styr på sproget inden opholdet. Desuden fremhæves kontakt til lokale beboere og medstuderende som afgørende for at kunne forbedre sine mundtlige (og i enkelte tilfælde) skriftlige færdigheder.

3.3. Spørgsmål til praktikophold i udlandet

Spørgsmålene om praktikophold er organiseret i lighed med spørgsmålene om udvekslingsophold på et universitet, men her vedrører de sprogbrug, der relaterer sig til praktikopholdet (fx arbejde, men også i fritiden og ved praktiske gøremål). Denne sektion er besvaret af relativt få respondenter (11 eller 3,4 % af alle adspurgte), og som tabel 39 viser, er der meget stor spredning på udrejsedestination. Det vil sige, der ikke er basis for meget statistik, men der er dog en tilbøjelighed til, at praktikanter følger de samme mønstre som udvekslingsstuderende (se bilag 5). Resultaterne bekræfter dog billedet af, at engelsk er det mest anvendte sprog såvel på arbejde som ved praktiske gøremål, uanset hvor i verden praktikken finder sted. Dansk sprog har en forholdsvis høj anvendelse både i fritid og på arbejde. Det skyldes, som det fremkommer af tabel 39, at mange af praktikstederne er organisationer med dansk tilknytning.

Tabel 39

I hvilket land og hos hvilken

organisation var du på praktikophold?

	Antal	Procent
SPANIEN (Comunica translations; ikke angivet)	2	18,2 %
BELGIEN (ZealandDenmark EU-office)	1	9,1 %
ENGLAND (Serpentine Gallery)	1	9,1 %
FINLAND (Danmarks Ambassade)	1	9,1 %
MALAWI (Folkekirkens Nødhjælp)	1	9,1 %
SINGAPORE (National University of Singapore)	1	9,1 %
SVERIGE (VisitDenmark)	1	9,1 %
USA (Udenrigsministeriet)	1	9,1 %
ØSTRIG (Danmarks Ambassade)	1	9,1 %
I alt	11	100,0 %

3.4. SEKTION B: Opsummering

Det store flertal af respondenterne (307) var på udlandsophold i efteråret 2013, mens 22 % (94) var på udlandsophold i løbet af hele studieåret 2013/2014.

Bemærkelsesværdigt få (3) rejste ud i foråret 2014. Omtrent 1/6 del af respondenterne angiver, at de tidligere har været på udlandsophold, og 1/3 del har allerede planer om et nyt udlandsophold. De største motivationsfaktorer i forhold til at rejse ud har været muligheden for personlig udvikling og ønsket om fagligt udbytte. Interessen for området samt bedre chancer for at få job er også angivet af mange som vigtige motivationsfaktorer. Kun 11,2 %, af dem, som rejser ud, ønsker sproglig forbedring. En forklaring på det relativt lave tal kunne være, at ”sproglig forbedring” ikke optrådte som afkrydsningsmulighed i spørgeskemaet. Til gengæld indgik det i respondenter uddybende kommentarer til spørgsmålet om motivation. Man må derfor forestille sig, at flere respondenter ville have valgt denne svarmulighed, hvis den havde været synlig.

Næsten 1/3 del af de adspurgte (112 respondenter) tog sprogkurser i udlandet under opholdet. Af disse tog 31 % tysk, 17 % fransk og 8 % spansk.

Godt halvdelen af de respondenter (56 %) tog på udvekslingsophold i engelsktalende lande. De mest populære destinationer var USA, Australien, Storbritannien og Canada. Dette afspejles også i ranglisten over de mest populære universiteter arrangeret efter antal studerende. Listen viser entydigt, at respondenterne foretrækker engelsksprogede universiteter. Der er dog to undtagelser: Humboldt-Universität i Berlin (på førstepladsen

Hvad brug af fremmedsprog i forskellige kontekster angår, er engelsk også betydeligt mere anvendt end alle andre sprog. Det er tydeligt, at engelsk benyttes som lingua franca i mange sammenhænge uden for den engelsktalende verden. De lokale sprog benyttes også, men engelsk optræder i alle funktioner. Dog er engelsk ikke helt så meget brugt, når det drejer sig om praktiske gøremål uden for studierne. Respondenter kommenterer dette forhold i sektion C og knytter det til brugen af lokale sprog (andre end engelsk) ved praktiske gøremål. Tysk, fransk og spansk er også blevet brugt af respondenterne i forskellige sammenhænge og synes at have en lingua franca funktion nogle steder, men i langt mindre grad end engelsk.

Langt størstedelen af udlandsopholdet foregår på et udenlandsk universitet, mens praktikopholdet benyttes af relativt få studerende (11 respondenter eller 3,4 % af alle adspurgte). Det reelle tal kan dog være højere, da nogle studerende organiserer praktikopholdet selv og optræder dermed ikke i den officielle statistik.

4. SEKTION C: Udfordringer ved brug af fremmedsprog

Denne afsluttende sektion indeholder spørgsmål til eventuelle udfordringer og vanskeligheder ved brug af fremmedsprog i forskellige kontekster i både udlandet og på studiet i Danmark. Til forskel fra Sektion B relaterer spørgsmålene her sig ikke til situationer (såsom arbejde, forelæsninger og fritid), men til sprogfærdigheder på tværs af situationer (såsom læsefærdigheder, skrivefærdigheder, lytteforståelse og talefærdigheder).

4.1. Sprogkompetencer og sprogfærdigheder

En forudsætning for at kunne forstå resultaterne i denne sektion er begrebet sprogkompetence, som det er tænkt i spørgsmålene. Når studerende på KU skal tilegne sig sprogkompetencer, skal disse tænkes som forskellige færdigheder. Det kunne rent praktisk være at læse, skrive, lytte eller tale på et fremmedsprog. Færdighederne skal sættes i forhold til den funktion, man vil give dem, og de kan så være interaktive og/eller receptive. Interaktive færdigheder vedrører især mundtlig, men også skriftlig kommunikation. Interaktive færdigheder handler om at indgå i dialog og anden kommunikation med andre, og de giver derfor de studerende mulighed for både at klare sig fagligt på et udlandsophold og at fungere på det pågældende sprog i en række akademiske sammenhænge både ude og hjemme. Med en receptiv færdighed kan de studerende læse, lytte og forstå og dermed følge med i forelæsninger og tilegne sig viden fra tekster på det pågældende sprog uden nødvendigvis at kunne tale det.

Der kan således være stor forskel på indholdet af de sprogkompetencer, som de studerende har behov for eller direkte efterspørger. I nogle situationer vil de studerende have brug for hverdagsprog, hvilket handler om grundlæggende kommunikative og interkulturelle færdigheder. For eksempel kan de studerende i forbindelse med udlandsophold som praktik eller feltarbejde få brug for hverdagsprog, som ikke er fagspecifikt. I disse situationer er den interkulturelle forståelse lige så vigtig som den formelle sproglige kunnen. Sprogkompetencerne kan også rette sig specifikt mod bestemte teksttyper, genrer og fagområder. Det vil især være tilfældet ved skriftlige akademiske opgaver, der skal udarbejdes på et fremmedsprog. Dette omfatter både praktiske sprogfærdighed, kendskab til fagterminologi og en høj bevidsthed om grammatik, semantik og tekstlingvistik, mens kulturforståelse spiller en mindre rolle.

Sektion C er derfor organiseret på følgende måde: Først spørger vi, hvorvidt de studerende har oplevet eventuelle sproglige vanskeligheder i udlandet. Dernæst beder vi om eksempler på eventuelle problemer i forskellige kontekster med hensyn til de fire sprogfærdigheder (tale, lytte, skrive og læse). Næstsidst spørger vi, hvorvidt sproglig forberedelse kunne have gavnet deres udlandsophold, og til allersidst stiller vi et spørgsmål om eventuelle vanskeligheder ved studiet i Danmark, som kunne skyldes manglende færdigheder i et eller flere relevante fremmedsprog. De fleste svarmuligheder i sektion C er åbne, og de studerende har mulighed for selv at beskrive kontekster, i hvilke de mener at have oplevet vanskeligheder.

4.2. Sproglige vanskeligheder

124 respondenter eller 30,4 % af de adspurgte mener at have oplevet sproglige vanskeligheder i udlandet.

Tabel 40

Har du oplevet sproglige vanskeligheder i udlandet	Antal	Procent
Ja	124	30,4 %
Nej	284	69,6 %
I alt	408	100,0 %

I de efterfølgende åbne kommentarer får respondenterne mulighed for at uddybe deres svar i forhold til de fire sprogfærdigheder. Svarene har vi samlet i to hovedkategorier: 1) faglige udfordringer og 2) hverdagsudfordringer.

Nedenunder gennemgås kategori 1) og 2) for hver af de fire færdigheder. Tallet i parentes henviser til antallet af kommentarer inden for den pågældende overskriftskategori. Kriterier for udvælgelse har været *hyppighed* (hvor mange gange et tema bliver nævnt), *relevans* (hvorvidt det nævnte tema har relevans for undersøgelsen og sprogsatsningen generelt) og *bredde* (hvordan indholdet af de udvalgte kommentarer relaterer sig til den samlede mængde af kommentarer).

4.2.1. Læsefærdigheder

Faglige udfordringer (18)

Højt fagligt niveau, komplicerede tekster og ukendte akademiske udtryk nævnes af en række respondenter som en stor udfordring ved at studere i udlandet. Flere gør opmærksom på, at læsning (især i forhold til eksamen) er meget tidskrævende i sammenligning med den tid, deres "lokale" medstuderende bruger. Som især udfordrende nævnes akademisk spansk, portugisisk og fransk, og i mindre grad tysk og engelsk.

Hverdagsudfordringer (25)

Respondenterne adresserer i særdeleshed udfordringer med at læse på andre sprog end engelsk i hverdagen. Der nævnes byskilte, spisesedler, lejekontrakter, sygesikringskontrakter og andre officielle dokumenter, som volder problemer, især hvis de er skrevet på kinesisk og japansk, eftersom *de kan være svære at taste ind i fx Google Translate*, fortæller en studerende. Også sprog som tyrkisk, tjekkisk og tysk bliver nævnt i denne sammenhæng.

4.2.2. Skrivefærdigheder

Faglige udfordringer (34)

Størstedelen af kommentarerne omhandler manglende grammatiske færdigheder, usikkerhed omkring brug af nuanceret og fagligt ordforråd samt manglende beherskelse af akademisk engelsk, fx: *Det var lidt svært at komme ind i det akademiske sprog, englændere bruger særligt i essays og det på trods af, at jeg var på KUs engelske sprogkursus*, skriver en studerende fra sociologi. En jurastuderende udtrykker det således: *Jeg er flydende på "almindeligt" engelsk, så det var ikke et problem. Men ved faglige opgaver kunne det være sværere, da det jo er fagsprog, der kræves. Og desuden: Indimellem følte jeg at det var en ulempe ikke at være "native speaker" i USA, da jeg jo blev bedømt på lige fod med amerikanerne. Men jeg har klaret mig glimrende, så det har ikke været et egentligt problem, men det har været en stor udfordring og har krævet ekstra arbejde*, mener en jurastuderende.

Der er bred enighed om, at skrivning på akademisk engelsk har været markant sværere i starten af opholdet, men at man har forbedret sig væsentligt hen mod slutningen af opholdet. Også akademisk spansk, portugisisk og fransk er nævnt som en udfordring. Her påpeger en studerende fra litteraturvidenskab, at det er problematisk, når undervisere ikke tager højde for udenlandske studerendes sproglige udfordringer ved skriftlige opgaver. Hun forklarer, at hun dumpede til eksamen på grund af problemer med skriftligt fransk, fordi underviserens holdning var, at studerende, der ikke var flydende i fransk, måtte blive hjemme.

Hverdagsudfordringer (18)

Størstedelen af respondenterne, der kommenterer dette forhold, henviser til ordforråd (fx at kunne udtrykke sig "alderssvarende" og "nuanceret" på tysk) og grammatik (navnlig fransk). Til forskel fra spørgsmålet som omhandlede faglige udfordringer, nævnes her en række lokale sprog (kinesisk, japansk, tyrkisk), som respondenterne har haft svært ved at bruge.

Ingen udfordringer med at skrive (7)

7 respondenter påpeger, at de ingen udfordringer har haft med at skrive, og tre af dem gør opmærksom på, at de ikke anser skrivning som et problem, eftersom de udelukkende skrev på engelsk. Disse kommentarer er interessante af to grunde: for det første tyder det på, at respondenterne ikke betragter engelsk som fremmedsprog i denne sammenhæng, og for det andet har respondenterne en høj opfattelse af deres eget niveau i engelsk.

4.2.3. Lytteforståelse

Faglige udfordringer (29)

Den største vanskelighed i relation til at lytte og forstå i en faglig sammenhæng er ifølge respondenterne undervisernes høje taletempo ved forelæsninger. Igen giver nogle respondenter udtryk for, at underviserne ikke tager hensyn til udenlandske studerendes evne til at forstå, især i tilfælde hvor støttematerialer som fx powerpoint slides ikke blev anvendt. En studerende fra Geoscience udtrykker det således: *[jeg] følte mig aldrig helt sikker på at jeg forstod hvad underviser mente*. Også faglige diskussioner og instruktioner (fx på hospitaler) omtales som problematiske. Samtidig nævner en række respondenter undervisernes accent (fx indisk, asiatisk, new zealandsk) som en stor udfordring. Spanske dialekter og nynorsk bliver også omtalt som vanskelige. En enkelt jurastuderende mener endvidere, at undervisernes niveau i engelsk er *for dårligt*, til at studerende kan følge med i undervisningen.

Hverdagsudfordringer (48)

Hvad lytteforståelse i hverdagssituationer angår, nævner størstedelen af de 48, at de oplever taletempo, slang, specifikke udtryk, accent og dialekt som et problem, der forhindrer forståelsen. En studerende gør opmærksom på, at *[s]elvom man studerer det valgte sprog* (i hans tilfælde kinesisk), *er der stadig sproglige udfordringer ude i samfundet*. Enkelte henviser til situationer i forbindelse med boligleje og andre praktiske forhold, hvor det ikke har været muligt at kommunikere på et fællessprog (fx i Spanien og Tjekkiet).

4.2.4. Talefærdigheder

Faglige udfordringer (26)

Mundtlige fremlæggelser og deltagelse i undervisningen opleves som det vanskeligste ved et udvekslingsophold. Som to studerende udtrykker det: *Du kan ikke byde ind i undervisningen - formuleringen tager for lang tid* (jurastuderende) og *Det er svært at deltage aktivt i undervisningen, da ens kommentar som oftest først er færdigkonstrueret i hovedet når emnet er forbigået* (religionshistoriestuderende). Begge studerende læste på Humboldt Univeristät og brugte tysk og engelsk i undervisningen.

Der fremhæves generelt problemer med (akademisk) ordforråd, manglende erfaring i at præsentere og diskutere fagligt stof samt præstationsangst i at deltage på lige fod med lokale medstuderende.

Hverdagsudfordringer med at tale på fremmedsprog (35)

Også her er en række respondenter enige om, at det sværeste er at kunne tale på et fremmedsprog. Uvante hverdagssituationer, kontakt til myndigheder og personer der ikke taler engelsk, opleves især som problematisk. Enkelte studerende nævner også deres egen accent og ordforråd som en begrænsning, der har voldt dem kommunikationsproblemer.

Der er en tilbøjelighed til, at respondenterne mener, at man ikke kan forberede sig på et ukendt hverdagssituation. For eksempel skriver en psykologistuderende: *Det er egentligt meget svært at øve sig i på forhånd, der skal man nok bare kastes ud på dybt vand og begå en masse fejl før det bliver bedre og dette var det sværeste, men det gik fint.*

Ingen udfordringer med at tale (2)

Her fremhæver to studerende, at de ikke mødte nogen udfordringer, eftersom deres ophold foregik på engelsk, fx: *Ingen problemer, de taler næsten alle sammen rigtig godt engelsk*, meddeler en studerende fra veterinær medicin, og giver dermed udtryk for, at hun tolker spørgsmålet, som om udfordringerne skulle komme udefra, samt at engelsk ikke er et egentligt fremmedsprog for hende. Denne holdning ses også, som tidligere nævnt, i en række andre besvarelser.

4.3. Generelle kommentarer om behov for sprogfærdigheder

Tabel 41

Ville du have haft et bedre ophold hvis du var mere sprogligt forberedt?	Antal	Procent
Ja	72	17,7 %
Nej	258	63,4 %
Ved ikke	77	18,9 %
I alt	407	100,0 %

106 respondenter skrev yderligere kommentarer til dette spørgsmål. Fælles for disse kommentarer var, at ingen af respondenterne mente at have haft et utilfredsstillende ophold på grund af sproglige begrænsninger. Derfra går kommentarerne i flere retninger. En retning omhandler hverdagssprogbrug, en anden retning omhandler

akademisk sprogbrug, og en tredje retning vedrører forholdet mellem engelsk og andre fremmedsprog. Hvad hverdagssprogbrug angår, giver en stor del af respondenterne udtryk for, at det ikke er muligt at forberede sig til en ukendt kontekst, samt at det hører med til opholdet at udvikle sig sprogligt, fx: 1) *når du først befinder dig i en normal hverdag på et andet sprog så er der mange ting som du har forberedt dig på hjemmefra som bliver ligegyldige. Det er noget helt andet at "leve" et fremmedsprog end det er at lære det på forhånd* (filosofi, Tyskland) og 2) *Jeg har udviklet mig sprogligt under mit ophold, men jeg tror ikke forinden at jeg kunne have forberedt mig på dette. Det er en del af processen at bo i et andet land, og det var også et af formålene med opholdet* (farmaci, Holland). En historiestuderende på ophold i Tjekkiet mener, at det ville have været lettere at være bedre sprogligt forberedt hjemmefra, men *også mindre sjovt*, og en studerende fra folkesundhed skriver at *[det] er mere motiverende at lære engelsk i et engelsktalende land end i DK*.

Hvad fagsprog angår, går respondenternes kommentarer i modsat retning. Flere foreslår introduktion til relevant fagsprog inden opholdet, fx juridisk engelsk, medicinsk engelsk samt indføring i fagspecifikke engelske forkortelser. Desuden savner respondenterne træning i at skrive og fremlægge på primært engelsk, herunder tilegnelse af færdigheder inden for grammatik, retstavning og tegnsætning.

En tredje retning vedrører forholdet mellem engelsk og andre fremmedsprog, således at flere respondenter erkender, at de har valgt engelsksprogede universiteter fremfor universiteter, hvor der tales andre sprog, alene fordi det har været nemmere for dem at følge med i engelsksproget undervisning, fx: 1) *Hvis det ville have været muligt at tage en spansk sprogkurs, ville jeg måske ansøge til ophold i Sydamerika* (jura, Skotland); 2) *Manglende sprogkundskaber i andre sprog gjorde dog, at jeg fravalgte at søge om at komme til lande, hvor undervisningen ikke foregik på engelsk* (etnologi, Østrig) og 3) *Det ville da uden tvivl have åbnet endnu flere døre hvis jeg kunne kommunikere på tysk og ikke kun på engelsk. Mulighed for at deltage i forskningsprojekter og lede efter arbejde, har ikke rigtigt været muligt* (matematik og økonomi, Australien). Dette viser det komplekse billede af, hvorvidt sprogkundskaber er med til at styre respondenternes valg af udvekslingssted.

Det allersidste åbne spørgsmål i spørgeskemaet spørger ind til, hvorvidt de studerende har haft vanskeligheder på studiet i Danmark, fordi de har manglet bestemte sprogfærdigheder. I spørgsmålet gives der også eksempler på, hvilke vanskeligheder der kunne være tale om: at have svært ved at læse tekster på originalsproget, formidle viden på andre sprog end dansk eller klare sig i udlandet i forskellige sammenhænge. Endvidere er der oplyst konkrete forslag, som kunne tænkes at have voldt vanskeligheder, såsom Academic English, akademisk dansk, læsefærdigheder i tysk, mundtligt spansk, online kurser osv.

210 respondenter kommenterer disse forhold. Af dem mener 141 respondenter, at de ikke har oplevet vanskeligheder ved studiet i Danmark, og få nævner, at det er op til den enkelte studerende at holde sproget ved lige ved siden af studierne. Modsat mener 69 studerende (33 %), at deres uddannelse ville få et fagligt løft, hvis de havde sprogfærdigheder inden for et eller flere fremmedsprog. Som en studerende udtrykker det: *Generelt sprogundervisning, ikke kun til elever som skal på udveksling, ville forbedre ens muligheder når man skal ud på det globale arbejdsmarked* (europæisk etnologi). Vi har grupperet de åbne svar, som indeholder angivelse af konkrete sprogbehov i nedenstående tabel:

Tabel 42

Færdigheder inden for hvilke sprog mener du vil styrke din uddannelse på KU? (N=69, flere svar)	Sprog
Akademisk engelsk	32
Fransk	14
Tysk	14
Akademisk dansk	7
Svensk (norsk)	4
Spansk	2
Japansk	2
Oldgræsk	1
Kinesisk	1
I alt	< 77

Fransk nævnes hovedsageligt af respondenter på HUM (herunder studerende på litteraturvidenskab, historie, etnologi, filosofi, japanstudier, og retorik) og en enkelt studerende fra hhv. sociologi og teologi. Tysk efterspørges af stort set de samme respondenter fra HUM, og endvidere fra de to respondenter fra hhv. sociologi og teologi, og en enkelt studerende fra geoscience. Akademisk dansk efterspørges hovedsageligt af respondenter fra de nordiske lande. Flere færdigheder i spansk efterspørges kun af respondenter fra spanskstudiet og en enkelt studerende fra retorik.

4.4. SEKTION C: Opsummering

Respondenternes kommentarer afslører, at de kæmper bravt med hverdagsituationerne og de sproglige vanskeligheder, som måtte opstå. De lærer typisk at klare sig i situationerne, og det er i sig selv en kompetence, der kommer ud af udlandsopholdet. Billedet er lidt mere komplekst og foruroligende i respondenternes kommentarer til de faglige udfordringer, som har rod i sproglige forhold. Igen er holdningen, at man kæmper sig igennem problemerne og vokser ved det. Der er imidlertid ved alle fire sprogfærdigheder klare tilkendegivelser af, at de studerende ofte føler, at de er i vanskeligheder, og at de må lægge en ekstra indsats i arbejdet for at klare sig. Det er typisk den akademiske genre i læsepensum og i egne skriftlige opgaver, der kræver meget arbejde. En bedre forberedelse på den situation ville kunne frigøre mere energi til at koncentrere sig om det faglige stof. Med hensyn til at lytte og tale knytter problemerne sig mere til de konkrete situationer og den selvtillid, man skal have for at kunne fungere optimalt. Også her ville forberedelse på de situationer, man kommer ud i, kunne betyde, at man kan rejse ud med større selvtillid og dermed have mulighed for at spille sig selv dybere ind i de faglige aktiviteter.

Det fremgår også, at studerende undertiden vælger udvekslingsuniversitet ud fra deres sproglige formåen, eller snarere fravælger. Her kunne en kombination af vejledning og undervisningstilbud hjælpe med til, at folk kommer de steder hen, der giver mest faglig mening.

Det skal også bemærkes, at en tredjedel af de 210 studerende, der kommenterer sprogkundskaber i relation til deres uddannelse generelt, angiver, at de kunne have haft nytte af bedre sprogkundskaber. I sær akademisk engelsk nævnes som er ønske.

5. KONKLUSIONER

Undersøgelsen giver et billede af en række forhold omkring udlandsophold og sprog, der kan inddrages i planlægning, administration og vejledning med henblik på at udvikle og forbedre de studerendes muligheder på området. Sammenhængen mellem udlandsophold og sprog bekræftes af, at en del af respondenterne giver udtryk for, at udlandsopholdet har haft en gavnlig virkning på deres sprogkompetencer.

Respondenterne oplever ofte, at de er nødt til at benytte mere end ét sprog under opholdet, fordi de skal kommunikere i mange forskellige situationer. Engelsk bruges hyppigt som lingua franca uden for de engelsktalende lande, men det ses også, at sprog som tysk, fransk og spansk har en sådan funktion. Hertil kommer, at det lokale sprog ofte er uundværligt i sociale sammenhænge og i forbindelse med praktiske gøremål. Undersøgelsen afkræfter således til en vis grad myten om, at engelsk skulle være nøglen til verden.

De mest markante resultater af undersøgelsen drejer sig om KUs gratis sommersprogkurser. For det første tilkendegiver næsten halvdelen af respondenterne, at de ikke kendte til dette tilbud, og for det andet ser det ud til, at placeringen i august ikke er optimal. Besvarelsene peger ikke entydigt på et alternativ, men der udtrykkes en vis interesse for en placering i juni og/eller juli.

Tysk er det mest søgte af sprogkurserne fulgt af engelsk, fransk og spansk. Ifølge respondenternes ønsker kunne der også være basis for kurser i italiensk, japansk, kinesisk, arabisk og portugisisk.

Det afdækkes med undersøgelsen, at der er ønsker om og behov for bedre støtte til de studerende i forbindelse med fremmedsprog. En stor gruppe respondenter nævner, at de har behov for at styrke deres kompetencer i et eller flere fremmedsprog for at kunne få et bedre udbytte af deres uddannelse på KU. I sær akademisk engelsk nævnes som et ønske. Det fremgår også, at studerende undertiden vælger eller fravælger udvekslingsuniversitet ud fra deres sproglige formåen.

Undersøgelsen viser også, at respondenterne i et vist omfang tager sprogkurser, der ikke er en del af deres uddannelse. De tager kurser på KU, kommercielle kurser uden for KU eller benytter sig af kursustilbud under et udlandsophold. Selvom der forekommer obligatoriske sprogkurser under udlandsophold, er der et stort antal respondenter, der på eget initiativ opsøger sprogkurser for at styrke deres studiekompetencer. Der tages kurser i en lang række sprog, men tysk og fransk er de mest søgte.

Respondenternes kommentarer afslører, at de kæmper tappert med sproget både i hverdagssituationerne og i de faglige sammenhænge under deres udlandsophold, og de tilegner sig derved nyttige kompetencer. De tilkendegiver, at de største udfordringer ligger i den akademiske genre, hvor en begrænset kontrol over sproget kan være hæmmende. Respondenterne melder typisk, at de kommer igennem udfordringerne, men det skinner igennem, at en bedre sproglig forberedelse ville kunne frigøre mere energi til at koncentrere sig om det faglige stof.

6. EMNER FOR VIDERE UNDERSØGELSER

6.1. Sommersprogkurser

Undersøgelsen giver konkrete data at arbejde med i forbindelse med KUs sommersprogkurser. Dels skal kendskabet til kurserne udbredes, dels skal kurserne placeres bedre i forhold til de studerendes udlandsophold. Endvidere er der indikationer af behov for at udbyde andre sprog end de nuværende (engelsk, fransk, tysk og spansk).

6.2. Sprogkompetencer og udlandsophold

Det er kendetegnende for de studerende, som har været på udlandsophold på et universitet, at de har kæmpet sig igennem forskellige sproglige udfordringer for at kunne klare sig såvel i uddannelsen som ved praktiske gøremål. Det giver anledning til overvejelser omkring sprogstøttende aktiviteter før eller under udlandsopholdet samt nærmere undersøgelser af, hvorvidt begrænsede sprogkunderskaber i relevante fremmedsprog forhindrer de studerende i at rejse ud.

6.3. Generelt behov for sprogstøtte

5,2 % af respondenterne svarer, at de har taget sprogkurser for at støtte en faglig aktivitet i uddannelsen på KU, 18,5 % tilkendegiver, at de har taget kommercielle sprogkurser uden for KU, 33 % tager sprogkurser i udlandet og 25 % udviser interesse for online sprogundervisning. Dette peger på, at de studerende generelt er bevidste om behovet for fremmedsprogkunderskaber og også er villige til at gøre en aktiv indsats i den anledning. Endvidere mener 15 % af respondenterne direkte, at de har behov for at styrke deres kompetencer i et eller flere fremmedsprog for at kunne få et bedre udbytte af deres uddannelse. Det indikerer et behov for at få undersøgt mere detaljeret, hvilke sprogkompetencer, der kan være brug for på forskellige stadier af KUs mange uddannelser og giver dermed retning til sprogsatsningens videre behovsafdækning.

Bilag 1

*Fordeling af respondenter (N=434)
efter uddannelse*

Det Humanistiske Fakultet (100)

Mellemøstens Sprog og Samfund
(Arabisk) = 2
Asienstudier (japanstudier) = 8
Asienstudier (kinastudier) = 3
Asienstudier (koreastudier) = 4
Audiologopædi = 1
Dansk = 3
Datalogi = 3
Engelsk = 12
Europæisk etnologi = 8
Film- og medievidenskab = 10
Filosofi = 5
Fransk = 2
Historie = 6
Italiensk = 3
Kommunikation og IT = 5
Kunsthistorie = 2
Lingvistik = 1
Litteraturvidenskab = 7
Moderne kultur og kulturformidling = 2
Musikvidenskab = 2
Pædagogik = 2
Religionshistorie
(KA-uddannelse) = 1
Religionsvidenskab = 2
Retorik = 2
Spansk sprog og kultur = 3
Teatervidenskab = 1
Østeuropastudier = 1

Det Teologiske Fakultet (4)

African Studies = 1
Teologi = 3

Det Juridiske Fakultet (91)

Jura = 91

Det Samfundsvidenskabelige Fakultet (86)

Antropologi = 20
Psykologi = 14
Sociologi = 18
Statskundskab = 25
Økonomi = 11

Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet (36)

Farmaci = 6
Folkesundhedsvidenskab = 6
IT og sundhed = 3
Medicin = 17
Odontologi = 2
Veterinærmedicin = 3

Det Natur- og Biovidenskabelige Fakultet (SCIENCE) (111)

Biokemi = 9
Biologi = 14
Biologi-Bioteknologi = 4
Fysik = 8
Idræt og Ernæring = 1
Geografi og geoinformatik = 12
Geologi-geoscience = 5
Idrætsvidenskab = 1
Husdyrvidenskab = 2
Idræt = 5
Jordbrugsøkonomi = 6
Kemi = 9
Landskabsarkitektur = 2
Matematik = 1
Matematik-økonomi = 6
Molekylær biomedicin = 21
Nanoscience = 1
Naturforvaltning = 1
Naturressourcer = 2
Natur- og miljøressourceøkonomi = 3

Bilag 2

Deltagere i KUs sommersprogkurser i 2013 fordelt på fakultet og sprog

SAMF	43
HUM	41
JUR	34
SUND	15
SCIENCE	6
TEOL	4
I alt	143

Spansk	SAMF	11
	JURA	6
	HUM	2
	SUND	1
I alt		20

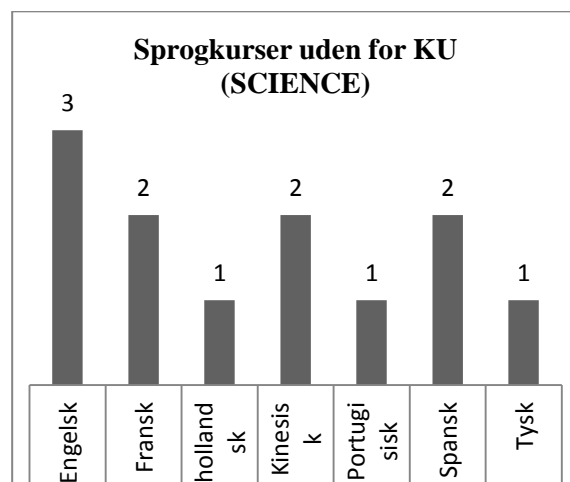
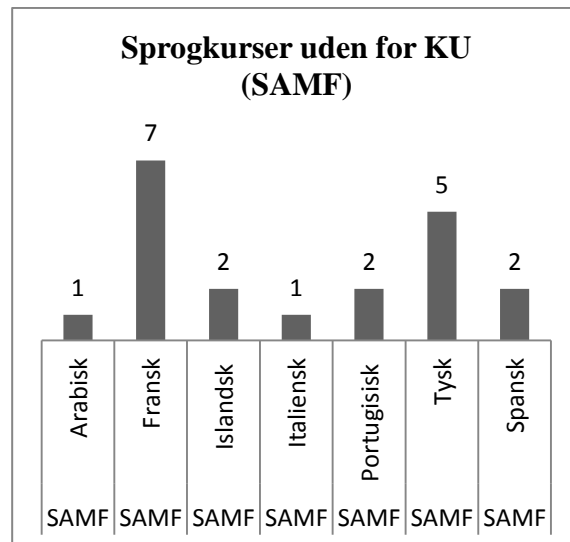
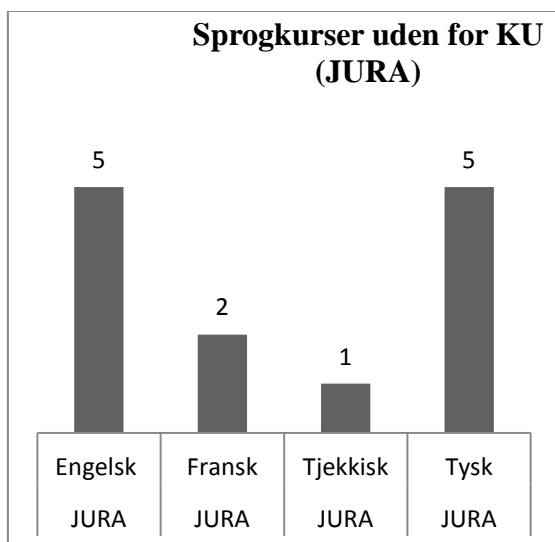
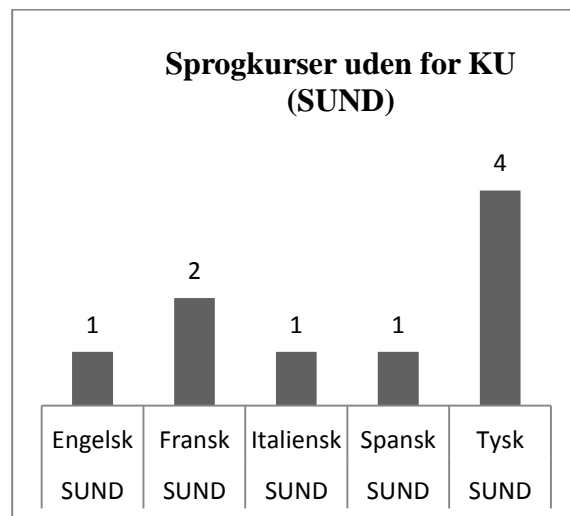
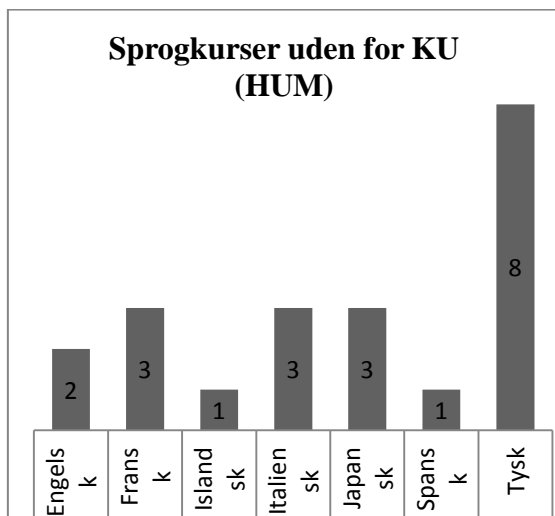
Tysk	HUM	24
	SAMF	13
	JURA	11
	TEOL	2
	SCIENCE	4
	SUND	3
I alt		57

Fransk	SAMF	12
	HUM	6
	JURA	6
	SUND	6
I alt		30

Engelsk	JURA	11
	HUM	9
	SAMF	7
	SUND	5
	SCIENCE	2
	TEOL	2
I alt		36

Bilag 3

Kommercielle sprogkurser (fx på sprogskoler) i løbet af uddannelsen på KU fordelt på fakulteter



Bilag 4:
*Sprogkurser under
udlandsopholdet*

På hvilket studie er du indskrevet?	Hvilke(t) sprog tog du et kursus i? (flere svar)
Teatervidenskab	Tysk
Statskundskab	Tysk
Statskundskab	Tysk
Statskundskab	Tysk
Statskundskab	Tysk
Statskundskab	Tysk
Sociologi	Tysk
Sociologi	Tysk
Religionshistorie	Tysk
Psykologi	Tysk
Biomedicin	Tysk
Medievidenskab	Tysk
Medicin	Tysk
Medicin	Tysk
Medicin	Tysk
Medicin	Tysk
Matematik-ØK	Tysk
Kemi	Tysk
Jura	Tysk
Jura	Tysk
Jura	Tysk
Jura	Tysk
Jura	Tysk
Jura	Tysk
Historie	Tysk
Geoinformatik	Tysk
Geoinformatik	Tysk
Filosofi	Tysk
Filosofi	Tysk
Filosofi	Tysk
Film og medie	Tysk

Etnologi	Tysk
Etnologi	Tysk
Engelsk	Tysk
Biokemi	Tysk
Moderne kultur	Tyrkisk
Jura	Tyrkisk
Filosofi	Tyrkisk
Psykologi	Spansk
Medicin	Spansk
Jura	Spansk
Jura	Spansk
Jura	Spansk
Jura	Spansk
Geologi	Spansk
Antropologi	Spansk
Antropologi	Spansk
Bioteknologi	Portugisisk
Statskundskab	Persisk
Koreastudier	Koreansk
Korea studier	Koreansk
Korea Studier	Koreansk
Korea studier	Koreansk
Statskundskab	Kinesisk
Kinastudier	Kinesisk
Historie og Kinastudier	Kinesisk
Fysiske fag	Kinesisk
Fysiske fag	Kinesisk
Fysik	Kinesisk
Musikvidenskab	Japansk
Japanstudier	Japansk
Japanstudier	Japansk
Japanstudier	Japansk
Japanstudier	Japansk
Japanstudier	Japansk

Japanstudier	Japansk
Japanstudier	Japansk
Teologi	Italiensk/ Russisk / Tysk
Jura	Italiensk
Italiensk	Italiensk
Italiensk	Italiensk
Etnologi	Italiensk
Statskundskab	Fransk
statskundskab	Fransk
statskundskab	Fransk
Statskundskab	Fransk
Psykologi	Fransk
Psykologi	Fransk
Medicin	Fransk
Medicin	Fransk
Matematik	Fransk
Litteraturvid	Fransk
Litteraturvid	Fransk
Landskabsark	Fransk
Jura	Fransk
Jura	Fransk
Jura	Fransk
Jura	Fransk
Fransk	Fransk
Folkesund	Fransk
Etnologi	Fransk
Medievidenskab	Engelsk
Jura	Engelsk
Jura	Engelsk
Jura	Engelsk
Idræt	Engelsk
Geografi	Engelsk
Antropologi	Arabisk

BILAG 5

Sprogbrug ved praktikophold

Hvilket sprog brugte du på arbejde	Antal	Procent
Engelsk	9	90,0 %
Dansk	5	50,0 %
Fransk	2	20,0 %
Spansk	1	10,0 %
Tysk	1	10,0 %
Svensk	3	30,0 %
I alt	>10	>100,0 %

Hvilket sprog brugte du i fritiden	Antal	Procent
Dansk	8	80,0 %
Engelsk	8	80,0 %
Fransk	2	20,0 %
Spansk	1	10,0 %
Tysk	1	10,0 %
Svensk/ norsk	3	30,0 %
I alt	>10	>100,0 %

Hvilket sprog brugte du ved praktiske gøremål	Antal	Procent
Engelsk	7	70,0%
Fransk	2	20,0%
Spansk	1	10,0%
Tysk	1	10,0%
Svensk	1	10,0%
Chechewa	1	10,0%
I alt	>10	>100,0%

Tog du sprogkurser under praktikken?	Antal	Procent
Ja	3	30,0 %
Nej	7	70,0 %
I alt	10	100,0 %

Hvilket sprog tog du et kursus i?	Antal	Procent
Fransk	2	50,0 %
Tysk	1	25,0 %
Andet, ikke angivet	1	25,0 %
I alt	4	100,0 %